

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának
és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettesének

KÖZÖS JELENTÉSE

az AJB-650/2021. számú ügyben
erdőgazdálkodási bírsággal kapcsolatos panasszal összefüggésben
(Előzmény ügy: 6959/2020)

*Előadó: dr. Herke Miklós
dr. Szamek Gabriella*

Érintett szerv: Pest Megyei Kormányhivatal

2021.

**Az alapvető jogok biztosának
és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettesének
közös jelentése
az AJB-650/2021. számú ügyben**

Előadó: dr. Herke Miklós
dr. Szamek Gabriella

Az eljárás megindulása

A 73 éves panaszos beadványa szerint a Pest Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: PM-KH) erdészeti hatósága a panaszos tulajdonában álló mezőszilasi 093/2 hrsz-ú, „legelő” művelési ágban nyilvántartott ingatlan kapcsán – erdőfelújításra előírt határidő túllépése miatt – 2013-ban és 2014-ben 3 esetben erdőgazdálkodási bírságot szabott ki. Az utolsó 2014. évi bírsághatározat ellen benyújtott fellebbezése alapján a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága (a továbbiakban: NÉBIH) megsemmisítette a PM-KH bírságot kiszabó döntését és új eljárást rendelt el, mert a másodfokú hatóság az Országos Erdőállomány Adattár (a továbbiakban: Adattár) téves azonosítását állapította meg. Az új eljárás során az elsőfokú hatóság megváltoztatta az erdőállomány leírását az Adattárban és megállapította, hogy nem történt tarvágás, az erdő keletkezése ismeretlen és törlik a felújítási kötelezettséget.

A panaszos előadása szerint az erdészeti hatóság a döntéseit és az azok végrehajtásával kapcsolatos felszólításokat a korábbi budapesti lakására küldte meg, holott onnan 2003-ban elköltöztek és az állami lakcímnnyilvántartásba 2008 óta a budakalászi címe van bejelentve.

2017-ben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Megyei Adó- és Vámigazgatóságától (a továbbiakban: NAV) fizetési felhívást kapott, amelyben összesen 226.464 forint hátralék megfizetését rendelték el. Az előzmények feltárása során szembesült azzal, hogy két, 2013-ban kelt erdőgazdálkodási bírsághatározat kézbesítési vélelem miatt jogerőre emelkedett.

2018 márciusában a PM-KH erdészeti hatóságától kérte a NÉBIH által már korábban megállapított, téves hatósági bejegyzésen alapuló határozatok felülvizsgálatát, hatályon kívül helyezésüket, figyelemmel a NÉBIH felülvizsgálatát követő 2015-ös PM-KH döntésre és a téves kézbesítésre is. A hatóság válaszában elmaradása miatt 2019 márciusában személyesen járt a NÉBIH Erdőgazdálkodási Főosztályán, s csak ezt követően kapott választ, amiben a PM-KH arról tájékoztatta, hogy a kifogásolt bírságot határozatok nem helyezhetők hatályon kívül, mert jogerőre emelkedésüktől 5 év eltelt.

Beadványában kifogásolta, hogy éveken át tartó utánajárást és levelezgetést követően a hivatalok időmúlásra hivatkoznak, és nem tudják, akarják – a tévesen követelt – részletekben kifizetett 226.000 forintos összeget visszafizetni, holott a szükséges döntéseket egy időben lefolytatott eljárásban még meghozhatták volna.

Sérelmezte, hogy beadványaival többször fordult a PM-KH vezetőjéhez, de érdemi választ nem kapott, s az előzmények ellenére csak a polgári peres jogérvényesítést javasolták. A kérdéses döntések ellen – a téves postázás miatt – nem volt fellebbezési lehetősége, így azok kézbesítési vélelem alapján emelkedtek jogerőre, holott a hatóságoknak ismerniük kellett az új címét, ráadásul az erdészeti hatóság – a felettes szervi döntés szerint – alapvető hibát követett el. Nyugdíjas nagycsaládosként méltányos elbírálást kér, mert a hivatalok tévedésével szemben semmilyen segítségre nem számíthat.

Figyelemmel arra, hogy az ügyben felmerült a jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményével, továbbá a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal és az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszasság gyanúja, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) alapján a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettesével közös vizsgálatot indítottunk.

A vizsgálat során az ügyben többször megkerestük a PM-KH vezetőjét.

Az érintett alkotmányos jogok és értékek

- *A jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye* (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés: „Magyarország független, demokratikus jogállam.”),
- *A nemzet közös öröksége védelmének, fenntartásának és megőrzésének alkotmányos kötelezettsége* (Alaptörvény P) cikk (1) bekezdés: „A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.”).
- *Az egészséges környezethez való jog* (Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdés: „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.”).
- *A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog* (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”);
- *A jogorvoslathoz jog* (Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”).

Alkalmazott jogszabályok

- A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.);
- az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997 évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.);
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.);
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.);
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szerint (a továbbiakban: Ptk.);
- Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.);
- A közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankciót.);
- Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.);
- Az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.);
- A postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételesen szállítható küldeményekről szóló 335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Posta Kr.).

A megállapított tényállás

1. A panaszolt ügy rövid története¹:

I. A mezőszilasi 093/2 hrsz-ú ingatlan jogi helyzete:

A panaszos 1998-ban önkéntes földcserével megszerezte a mezőszilasi 093/2 hrsz-ú, 3525 m² nagyságú, „legelő” művelési ágú ingatlant a Magyar Államtól. A tulajdonjog-változást a Sárbogárdi Körzeti Földhivatal 1999 áprilisában jegyezte be.

A panaszos családja 2003-ban elköltözött Budakalászra a korábbi budapesti lakásukból, de csak 2008-ban jelentette be az illetékes hatóságnak a lakcímváltozását, mely nyomán a panaszos lakcíme 2008. október 13-tól – a központi személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szerint – a budakalászi címe.

A panaszos tulajdonában álló mezőszilasi 093/2 hrsz-ú ingatlan területét – Mezőszilas 3L erdőtervi azonosítóval – az erdészeti hatóság az Adattárban erdőként vette számba és a Soponyai Erdészeti Tervezés Körzet 2010-től hatályos körzeti erdőtervében már erdőként szerepelt. A mezőszilasi ingatlan ugyanakkor az ingatlan-nyilvántartásban „legelő” művelési ággént szerepelt, valamint a panaszos címeként a korábbi budapesti címe volt feltüntetve.

II. Erdőgazdálkodási bírságokkal kapcsolatos hatósági eljárások:

II/1. A PM-KH Erdészeti Igazgatósága (a továbbiakban: Erdészeti Hatóság) 2013. február 22-én a XIV-G-032/5382-2/2013. számú határozatával (a továbbiakban: Határozat 1.) a panaszost, mint a Mezőszilas 3L erdőrészlet (093/2 hrsz) ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosát a 2012. évre vonatkozóan az erdő felújítására megállapított határidő túllépéséért 100.000 forint erdőgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezte.

A Határozat 1. 2013. április 5-én jogerőre emelkedett, miután azt a panaszos korábbi budapesti címére küldték meg és kétszeri kézbesítési kísérlet után „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza. Ez történt a kézbesítési vélelemről szóló értesítéssel² is.

A panaszost az Erdészeti Hatóság 2013. szeptember 26-án a XIV-G-032/12006-2/2013. számú határozatával (a továbbiakban: Határozat 2.), mint a Mezőszilas 3L erdőrészlet (093/2 hrsz) ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosát az erdő felújítására megállapított határidő túllépéséért újból 100.000,- forint erdőgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezte.

A Határozat 2. 2013. november 2-án jogerőre emelkedett, mert azt szintén a panaszos korábbi budapesti címére küldték meg és kétszeri kézbesítési kísérletet követően „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza. A kézbesítési vélelemről szóló értesítéssel³ ugyanez történt.

II/2. A PM-KH Pénzügyi Osztálya 2014 májusában – a Határozat 1. és a Határozat 2. végrehajtása érdekében – PEB/080/979-1/2014. és PEB/080/990-1/2014. számon fizetési felszólítást adott ki. A felszólításokat a panaszos korábbi budapesti címére küldték, így azok kétszeri kézbesítési kísérletet követően „nem kereste” jelzéssel érkeztek vissza.

2014 júniusában a Pénzügyi Főosztály a Határozat 2. kapcsán PEB/080/990-2/2014. számon újabb fizetési felszólítást küldött, azonban azt már a panaszos budakalászi címére. A panaszos az átvételt követően tájékoztatást kért a PM-KH-tól a fizetési felszólítás előzményeiről. 2014 augusztusában a PEB/080/1619-1/2014. számú fizetési felszólítást (a Határozat 1. tekintetében) újfent a panaszos korábbi budapesti címére küldték ki, ami kétszeri kézbesítési kísérletet követően szintén „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza.

Az Erdészeti Hatóság a panaszos kérelmére a Határozat 2-t 2014. július 31-én küldte meg, aki ezt követően azt jelezte a PM-KH-nak, hogy a mezőszilasi 093/2 hrsz-en nincs „erdő” és a megelőző iratok hiányában az ügy további felderítésére van szüksége.

¹ Az ügy részletes, kronologikus történései a jelentés mellékletében található.

² XIV-G-032/5382-3/2013.

³ XIV-G-032/12006-3/2013.

II/3. A fentieket követően az Erdészeti Hatóság – 2014. szeptember 11-én – a XIV-G-032/11686-1/2014. számú határozatával (a továbbiakban: Határozat 3.) a panaszost, mint a Mezőszilas 3L erdőrészlet (093/2 hrsz) ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosát az erdő felújítására megállapított határidő túllépéséért 100.000,- forint erdőgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezte.

A Határozat 3-at a panaszos budakalászi címére küldték, miután azt az Erdészeti Hatóság lekérdezte a központi személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból. A panaszos kifogást nyújtott be a döntéssel szemben, mert a földterület az ingatlan-nyilvántartás szerint nem erdő, hanem legelő és erdőgazdálkodási kötelezettségeiről korábban semmilyen értesítést nem kapott.

A beadványt a NÉBIH, mint másodfokú erdészeti hatóság – a fellebbezési díj lerovását követően – fellebbezéseként bírálta el és 2015. február 27-én a 04.4/45-2/2015. számú végzésében megsemmisítette a Határozat 3-at, egyidejűleg új eljárást rendelt el. A másodfokú döntés indokolása szerint az Adattári nyilvántartás (és a 2010-től hatályos Soponyai Erdészeti Tervezés Körzet körzeti erdőterv) szerint a tárgyi ingatlan Mezőszilas 3L korábbi erdőtervi azonosítója a Mezőszilasi 3J1, azonban az előzmény iratok szerint az nem a panaszos tulajdonában álló 093/2 hrsz-ú ingatlan, hanem a mezőszilasi 087/8 hrsz-ú ingatlan részét képezte, tehát a 3J1 erdőrészlet a 3L erdőrészletnek bizonyíthatóan nem jogelődje.

Az új eljárás során az Erdészeti Hatóság 2015. július 7-én a XIV-G-032/1246-7/2015. számú határozatában az erdő minősítést fenntartotta, de megváltoztatta az Adattárban az erdő állományleírását és módosította a Mezőszilas 3L keletkezését (ismeretlen - talált erdőre), s törölte az erdőfelújítási kötelezettséget. A határozat indoklása szerint az erdőrészlet keletkezése hibásan volt nyilvántartva, ezért szükséges a javítása és az erdőrészleten nyilvántartott erdőfelújítási kötelezettség törlése.

III. A fizetési hátralék behajtásával kapcsolatos eljárás:

A PM-KH 2017 októberében kezdeményezte a Határozat 1. és a Határozat 2. alapján keletkezett hátralékok behajtását. Ez alapján a NAV 2017. november 30-án, a 4090850320. számú fizetési felhívásban – 2017. december 20-ai határidővel – összesen 226.464,- forint hátralék megfizetését rendelte el.

A panaszos 2017. december 14-én email-ben 24 havi részletfizetést kért a Pénzügyi Főosztálytól és jelezte, hogy kifogásolni fogja a bírságoló határozatok jogosságát, mert a Határozat 1-et nem kapta meg és az ismeretlen számára, a Határozat 2. indokolása ugyanakkor az erdészeti nyilvántartás tekintetében – a NÉBIH felülvizsgálata során – tévesnek bizonyult.

A PM-KH – 2018. január 9-én – a PE/080/00052-3/2018. számú levelében értesítette a panaszost, hogy helyt adott a részletfizetési kérelmének és az erdőgazdálkodási bírság összegét 9.430.- Ft-os havi részletekben csekken 2018. február 15-től, 24 hónapon keresztül fizesse meg.

Ezt követően az NAV az eljárást megszüntette.

A panaszos a tartozását 2019. december 9-ével bezárólag késedelem nélkül megfizette.

IV. A Határozat 1. felülvizsgálata:

A panaszos 2017. december 14-én a Kormány megbízottnál kezdeményezte a NAV eljárásban hivatkozott Határozat 1. és az ismeretlen előzményi iratok megküldését.

A PM-KH Érdi Járási Hivatala (a továbbiakban: Járási Hivatal) 2018. március 16-án a PE-06/ERDŐ/76-2/2018. számon megküldte a Határozat 1-et és a XIV-G-032/5382-3/2013. számú értesítést, amely szerint a döntés kétszeri sikertelen kézbesítés után kézbesítettnek tekintendő és 2013. április 5-én jogerőre emelkedett.

A panaszos 2018. április 14-én a másodfoknak címzett, de a Járási Hivatal erdészeti részlegének postázott – GO44/4412-1/2018. számon iktatott – tértivevényes levélben a történetek ismertetése alapján kérte a téves erdőnyilvántartás miatt hatályon kívül helyezett Határozat 3-at megelőző és ugyanazon tévedés alapján meghozott korábbi határozatok

helytelenségének, a téves kézbesítési vélelem és a téves határozatok hatálytalanságának megállapítását.

A panaszos 2018. december 17-én a másodfoknak címzett, de a Járási Hivatal erdészeti részlegének postázott – GO44/4412-2/2018. számon iktatott – tértivevényes levélben sérelmezte a válaszadás és az intézkedés elmaradását.

A Járás Hivatal 2019. február 27-én a PE-06F/ERDŐ/2580-1/2019. számon felterjesztette az ügy iratait a PM-KH Élelmiszerlánc-biztonsági, Földhivatali, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Földművelésügyi és Erdészeti Osztályához (a továbbiakban: Másodfokú Hatóság) azzal, hogy az egy éven túli határozatok miatt felügyeleti eljárás keretében kéri a beadvány elbírálását.

A válasz elmaradása miatt a panaszos 2019. március 6-án személyesen sérelmezte a Másodfokú Hatóságnál a közel egy éves hallgatást.

A Másodfokú Hatóság 2019. március 20-án a PE/FE/00520-2/2019. számú levélben tájékoztatta a panaszost – többek között – arról, hogy a Ket. 115. § (4) bekezdése alapján a kifogásolt bírságoló határozatok a jogerőre emelkedésüktől számított 5 éven túl már nem helyezhetők hatályon kívül, illetve a jogsérelemmel összefüggésben fennálló követelését polgári peres úton érvényesítheti az elsőfokú hatósággal szemben.

A panaszos az előzőek miatt 2019. június 18-án a Kormány megbízottnak címzett – bélyegzővel és aláírással átvett – beadványában kért segítséget és méltányos megoldást, előadva, hogy az erdészeti hatóság már jogerősen megállapította az azonosítási tévedéseket, azonban az erdészeti nyilvántartás módosítása ellenére nem került sor a korábbi döntések felülvizsgálatára. Kiemelte, tarvágás hiányában nincs felújítási kötelezettség és egy nem létező felújítási kötelezettség elmulasztása miatt kellett fizetnie.

2019. november 4-én ismét⁴ a Kormány megbízotthoz fordult és – tértivevénnyel átvett – levelében kifogásolta, hogy a júniusi beadványára még nem kapott választ.

A panaszos a fenti beadványaira az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalához történt fordulása időpontjáig a PM-KH-tól választ nem kapott.

2. A PM-KH megkereséseinkre adott válaszai:

I. A PM-KH első tájékoztatása⁵ szerint a panaszos 2019. november 19-én személyesen benyújtott beadványa ismeretlen, mind az egykori elsőfokú (Járási Hivatal), mind az egykori másodfokú erdészeti hatóság (NÉBIH, majd PMK) számára. A rendelkezésre álló iratok szerint az a Pénzügyi Főosztály részére sem került kézbesítésre.

I/I. A Kormány megbízott az ügy iratmásolatainak csatolása mellett – többek között – ismertette a Határozat 1. és a Határozat 2. végrehajtása kapcsán a Pénzügyi Főosztály és a NAV behajtásra tett lépéseit, a panaszos 2017. december 14-ei beadványát és a 24 havi részletfizetés engedélyezését, annak késedelem nélküli megfizetését.

Tájékoztatott a panaszos 2018. április 14-én és 2018. december 17-én benyújtott beadványairól, melyben a Határozat 1. és Határozat 2. megsemmisítését kérte, hivatkozva a Határozat 3. megsemmisítésére. Ismertette az elsőfokú erdészeti hatóságként eljáró Járási Hivatalnak a határozatok felügyeleti intézkedésre való 2019. február 27-ei felterjesztését, mert azok módosítására, visszavonására egy évet meghaladóan már nem volt lehetősége, illetve azt, hogy a 2019. március 20-ai tájékoztatás keletkezésekor felügyeleti intézkedés keretében nem volt már lehetőség azok visszavonására. Kiemelte, hogy a Határozat 2-t a panaszos már 2014 júniusában ismerte, azonban ennek megsemmisítéséért közel négy évig nem lépett.

A NÉBIH által megsemmisített Határozat 3. és az új eljárásban hozott XIV-G-O32/1246-7/2015. számú határozat kapcsán pedig az közölte, hogy az a Mezőszilas 3L erdőrészlet adatait helyesbítette, de erdő mivoltát megtartotta, mert az megfelelt az Evt. 6. § (2) bekezdésében

⁴ A panaszos szerint 2019. november 19-én azt személyesen is leadta a Kormányhivatal portáján.

⁵ PE-06/ERDO/9331-2/2020.

foglaltaknak. Jelezte, hogy e határozatot a panaszos tudomásul vette, az jogerőssé vált. Az ingatlan művelési ága azonban legelő maradt, aminek megváltoztatása érdekében a földhivatal megkeresése elmaradt.

I/2. Jelezte, hogy az Adattár és az ingatlan-nyilvántartás szerinti „erdő” művelési ágú ingatlanok egymással történő megfeleltetésére az Inyvtv. 94. § (11)-(13) bekezdéseinek 2019. január 2-től hatályos szövege a jogi, míg az ingatlan-nyilvántartási célú földmérési és térképészeti tevékenység részletes szabályairól szóló 8/2018. (VI. 29.) AM rendelet 5. § (7) bekezdése a gyakorlati háttérét teremtette meg. Ezt a szabályozást az Inyvtv. 94 §-ának – 2019. július 16-tól hatályos – (11)-(15) bekezdései pontosították, módosították. A szükséges – országosan mintegy százezer földrészlet módosítását igénylő – munka az erdészeti hatóság részéről elkezdődött, azonban az Inyvtv. 94. § (12) bekezdése szerinti adatátadás a Miniszterelnökség Hatósági Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárságának TKF-1/786/4/2020 számú, 2020. május 28-án kelt levele alapján nem kezdődött meg.

I/3. Kérdésünkre előadta, hogy az erdészeti hatóság azokban az esetekben, amikor saját, erdőgazdálkodói nyilvántartásából származó adatokra nem tud támaszkodni – azaz az erdőgazdálkodási szempontból rendezetlen erdők esetében – a közhiteles ingatlan-nyilvántartásból származó lakcím adatok alapján indítja meg eljárását. Az Inyvtv. 2013. június 30-ig hatályban volt szövegváltozatának 2. § (1) bekezdése, valamint 5. §-a alapján a sérelmezett határozatok születésekor ez helyes eljárásrend volt.

Ha az eljárás megindítása során felmerülő ok indokolja – jelen eljárás kezdetén 2013-ban a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala, majd azt követően és jelenleg – a Belügyminisztérium által vezetett személyiadat- és lakcímnyilvántartásból az adatok ellenőrzésre kerülnek.

Ilyen oknak minősült, amikor a posta „cím nem azonosítható”, „címezett ismeretlen”, „elköltözött”, vagy „meghalt/megszűnt” jelzéssel küldte vissza az eljárás megindításáról szóló iratot. Ha a küldemény „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza, úgy az alkalmazott postai címet a Posta Kr. 25. § (1) bekezdése értelmében létező, helyes címzésnek kellett tekinteni. Ez alapján a panaszos ügyében a lakcím ellenőrzésének kérdése nem merült fel.

I/4. A kifogásolt határozatok születésekor hatályban volt Ket. 79. § (2) bekezdése egyértelműen rendelkezett a követendő eljárásrendről: a küldeményt a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kellett tekinteni.

A Határozat 1. és Határozat 2. meghozatalakor, a rendelkezésre álló adatok alapján a 2014. szeptember 10-én lekért tulajdoni lapon is a panaszos budapesti címe szerepelt, így a postázás, majd a kézbesítési vélelem beállta erre az adatra alapozva történt.

Álláspontjuk szerint az Erdészeti Hatóság az akkor hatályos jogszabályok alapján helyesen járt el, és a panaszos mulasztott, amikor lakcímváltozását nem jelentette be a földhivatalban. Megerősíti ezt az Inyvtv. akkor hatályos 8. §-a is, mely alapján az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett adat csak az okiratiság elve mentén volt módosítható.

Amennyiben a panaszos polgári jogi úton kívánja rendezni az ügyét, akkor erre irányuló kezdeményezése esetén a PM-KH mérlegelni fogja a jogvita peren kívüli rendezésének lehetőségeit is.

II. A megküldött iratok alapján az ügy eseményeinek számbavételére 2021 áprilisában tényállásvázlatot állítottunk össze, melyet megküldtünk a PM-KH vezetőjének (ami alapja a jelentés jelenlegi mellékletének).

A kormány megbízott válaszában arról tájékoztattott⁶, hogy a rendelkezésre álló iratanyagban a panaszos 2018. április 3-án kelt levele nem lelhető fel, ugyanakkor a PE-06/ERDŐ/76-2/2018. számú ügyirat kapcsán írt, 2018. április 14-én kelt (és ugyanezen a napon) tehát 15 napon túl postára adott válaszelevelét 2018. április 26-án vették kézhez.

⁶ PE-06/ERDO/3576-2/2021.

Ez a levél tehát – bár 2018-ban született – egy 2013-ban keletkezett határozatot támad. A Határozat 1. meghozatalakor hatályban volt Ket. 79. § (4) bekezdése szerint a levél már elkésett, mint kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelem, ugyanis a tudomásszerzéstől számított 15 napon túl érkezett. Ha a beadványt tartalma szerint fellebbezésnek tekintenék, szintén elkésettnek minősülne. A korábbi tájékoztatásukban kifejtettek szerint jogszerű postázás mellett a kézbesítési vélelem beálltával a határozat jogerőssé vált.

Egyetlen lehetőség *a jogsérelem orvoslására a felügyeleti eljárás lehetett volna*, épp ezért terjesztette fel a Hatóság a Másodfokú Hatósághoz az iratanyagot, *azonban a felterjesztésre sajnálatos módon késedelmesen került sor*.

A PM-KH álláspontja szerint a felügyeleti eljárás ügyféli kérelem esetén is csak hivatalból indítható meg. Arról, hogy az eljárás megindítását a felügyeleti szerv nem tartja szükségesnek vagy lehetségesnek, csak eljáráson kívüli tájékoztatást adhat, hiszen eljárása nem is indul meg. A Másodfokú Hatóság a PE/FE/00520-2/2019. számú tájékoztatásában azt fejtette ki, hogy az öt évnél régebbi ügyben nem indíthat felügyeleti eljárást.

II/1. Közölték, hogy a panaszos 2019. június 18-i, 2019. november 4-i és november 19-i levelei jelen tudásuk szerint a PM-KH-nál nem lelhetőek föl, így az ezzel kapcsolatos kérdések nem válaszolhatók meg.

II/2. Az erdőfelújítási kötelezettséggel terhelt erdőrészletek hatósági nyilvántartásával kapcsolatos kérdéseinkre az alábbiakat közölték:

Az Adattárban nyilvántartott adatok körét az Evt. 38. § (2) bekezdése részletezi. Ennek megfelelően az erdőrészleten nyilvántartott aktuális erdőfelújítási kötelezettség területének hektárban megadott értéke része ennek a nyilvántartásnak. Az erdőfelújítás kötelezettsége az esetleges új erdőgazdálkodót is terheli, viszont a korábbi, már megszűnt kötelezettségnek semmilyen jogkövetkezménye nincs, adattári nyilvántartását jogszabály nem írja elő. *Az Adattárnak azonban bármely, korábbi időpontban fennállt állapotát is lehetséges vizsgálni, ilyenformán az előzmények felderíthetők.*

Szintén nem része az Adattárnak az adott *erdőrészlethez köthető bírságotól határozatok száma vagy a bírság összege*. A bírság a jogszabálysértést elkövető személyhez (erdőgazdálkodóhoz, használóhoz, tulajdonoshoz) kötődik, ezért nem lenne helyes, ha azt harmadik személy megismerhetné. Az erdő esetleges új tulajdonosát a korábbi gazdálkodó, tulajdonos bírságának összege nem terheli.

Az erdészeti hatóság természetesen nyilvántartja és a Szankciótv. 2021. január 1-én történt hatályba lépése előtt is nyilvántartotta a bírságot megállapító határozatokat, hiszen azokkal további teendő van, így például a bírság végrehajtása felől a NAV felé intézkedni szükséges (ahogy ez a jelen esetben is megtörtént).

A bírságok nyilvántartása elkülönül az Adattártól, így a korábbi bírságok is csak külön munkaráfordítással köthetők az adott erdőrészletekhez. Egyes ügyek korábbi előzménye akkor lesz ismert, ha az *eljáró ügyintéző egyes fontosnak vélt adatokat* – saját és kollégái munkájának megkönnyítése érdekében – *feltüntet a jegyzőkönyv megjegyzés rovatában*.

Mindezek szerint az, hogy egyes ügyek korábbi előzménye kiderül-e a későbbi évek hatósági ellenőrzése vagy az erdőtervezés során, *az adott ügyben felmerülő egyedi körülményektől, előterjesztett bizonyítékoktól (pl. ügyféli nyilatkozat) függ*. Így nem lehet következtetést levonni abból, hogy egy jegyzőkönyvben csak egy előzményi adat, nem pedig az előzményi adatok teljes köre került feltüntetésre.

II/3. A válasz röviden összefoglalta⁷ az erdőtervezés során az érintett erdőtulajdonosok és erdőgazdálkodók tájékoztatásának – az ügy idején hatályos – eljárásrendjét.

⁷ E szerint:

- Értesítés erdőtervezés megkezdéséről, a tulajdonosokat az erdő fekvése szerinti önkormányzaton keresztül, *hirdetményi úton*.

A 2010. évi erdőtervezéskor az erdő adattári felvételét az akkor hatályos Ket. 86. § (3) bekezdése és az Evt. 38. § (3) bekezdés c) pontja alapozta meg.

Ennek kapcsán tájékoztatott, hogy az erdészeti hatósági eljárásokban a címzettek mintegy 10-15%-a nem érhető el az ingatlan-nyilvántartás szerinti címen, de csak 1-2%-a nem érhető el a központi személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szerinti címen sem.

Az is gyakori jelenség, hogy elhunyt személy levelét a hozzátartozók átveszik, így a hatóság számára nem derül ki, hogy a közelmúltban az ügyfél elhunyt.

III. Az iratok és az ügy kapcsán megfogalmazott kérdéseinkre a PM-KH vezetője az alábbi tájékoztatást⁸ adta:

III/1. Arról, hogy a 2018. április 14-i beadvány igazolási kérelemnek tekintendő és a Ket. 66-67. § alkalmazásának lett volna helye, azt közölte:

A panaszos az általa 2018. március 26-án kézhez vett PE-06/ERDŐ/76-2/2018. számú levélből szerzett tudomást a Határozat 1-ben foglaltakról. Erre az első igazolható reakciója a 2018. április 14-én kelt és a postai bélyegző szerint ugyanezen a napon feladott levele. Ezzel a Ket. 66.§ (4) bekezdése szerinti szubjektív, nyolc napos határidőt is túllépte, nemcsak a 15 napos, kézbesítési vélelem megdöntésére nyitva álló határidőt. Emellett ezzel a levéllel a panaszos egy 2013-ban keletkezett határozattal kapcsolatban egyértelműen elmulasztotta az objektív, hat hónapos határidőt is, tehát mindenképpen elkésett, mint igazolási kérelem.

III/2. Közölte továbbá, hogy a panaszos 2019. évben *előterjesztett beadványai*⁹ sajnálatos módon *nem lelhetőek fel az ügy iratai között.*

III/3. A 2018. április 14-ei panaszosi beadvány minősítésével és az alakszerű közigazgatási döntés hiányával kapcsolatban közölte, a Járási Hivatal nem látott lehetőséget sem fellebbezésként, sem kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelemként, sem pedig igazolási kérelemként pozitívan kezelni a beadványt.

Döntést tehát nem hozott, hanem ügyfélbarát megközelítést alkalmazva a beadványt felterjesztette a felügyeleti szervként eljáró PM-KH-hoz – sajnos késedelmesen. Korábbiak szerint nem láttak lehetőséget a felügyeleti eljárás megindítására, tehát abban az eljárásban alakszerű döntés meghozatalára.

III/4. Arra a kérdésre, hogy a panaszos miért nem kapott választ a Másodfokú Hatóság PE/FE/00520-2/2019. számú levelét követően a kormány megbízottnak címzett leveleire, azt a választ kaptuk, hogy a válaszadás sajnálatos módon adminisztratív okokból maradt el.

III/5. Felvetésünkre, hogy „a Hatóság a XIV-G-032/1246-7/2015. számú határozatában megállapított tévedés ellenére a korábbi tévedésen alapuló bírságokat hivatalból nem vizsgálta felül és nem törölte”, a következőkről tájékoztatott:

A Hatóság abban a hiszemben volt, hogy a bírságoló határozatok az ügyfél jogorvoslati kérelme hiányában jogerőssé váltak, tehát azok legfeljebb felügyeleti eljárás keretében lettek volna módosíthatók. Az egyedi közigazgatási eljárásokat bonyolító ügyintézők azonban az egyes ügyek közötti összefüggéseket nem feltétlen ismerik fel, esetenként nem is tudnak a kapcsolódó ügyről. Így történt ez sajnálatos módon a panaszos ügyében is: nem merült föl a felügyeleti eljárás kezdeményezésének lehetősége.

- Értesítés előzetes jegyzőkönyvi tárgyalásról, a tulajdonosokat az erdő fekvése szerinti önkormányzaton keresztül, *hirdetményi úton.*

- Értesítés zárótárgyalásról, a tulajdonosokat az erdő fekvése szerinti önkormányzaton keresztül, *hirdetményi úton.*

- A zárótárgyaláson véglegesített tervet a hatóság felterjesztette a minisztériumba jóváhagyásra.

- A tervet az erdőkért felelős miniszter határozatban hagyta jóvá.

⁸ PE-06/ERDO/3576-4/2021.

⁹ A PM-KH Kormány megbízottnak címzett – hivatalosan átvett – 2019. június 18-ai és 2019. november 4-ei – tértivevényes – panaszos levelek, melyek másolatait a megkeresésünkhöz csatoltunk.

III/6. Az érintett erdőrészlet 2010-es nyilvántartásba vételét követő erdőgazdálkodási tájékoztatással, a panaszos erdőtervezési munkálatokba való bevonásával kapcsolatban a PM-KH a korábbi válaszában ismertetett erdőtervezési ügymenetre hivatkozott.

E szerint a tulajdonos – a nyilvántartásba vett erdőgazdálkodóktól eltérően – az erdőtervezés egyes lépéseiről csak hirdetményi úton értesült és értesül ma is, hiszen a nagyszámú tulajdonos egyenkénti értesítése megoldhatatlan lenne. Ebből következően a *panaszost sem vonták be közvetlenül az erdőtervezésbe*, ami független a hibás területi azonosítástól. Az erdőtervezést követően viszont *egyedi közigazgatási aktussal kellett volna az erdőfelújítási kötelezettséget a tulajdonosra telepíteni*. Ilyen határozatot azonban az irattárban nem leltek fel.

III/7. Arra a kérdésre, hogy a felügyeleti eljárás során miért a Ket. szabályaira hivatkoztak, miközben arra már az Ákr. előírásait kellett volna alkalmazni, a kormány megbízott azt közölte, hogy az Ákr. 121. § (3) bekezdés d) pontja csaknem azonos a Ket. 115. § (3) bekezdés d) pontjával, ezért az ügy érdemi megoldása szempontjából nincs jelentősége a jogilag fennálló hibának.

III/8. Kérdésünkre, hogy „a felügyeleti eljárás kizártsága kapcsán a kormányhivatal miért a Ket. 115. § (4) bekezdés d) pontjának első fordulatra hivatkozik, holott a második fordulat alapján még most is lenne lehetőség felügyeleti eljárásra, a teljesítési határidő időközben történt meghosszabbítása miatt”, a következőket közölte:

A felügyeleti szervként működő *Másodfokú Hatóság előtt feltehetően nem volt ismert, hogy a Pénzügyi Osztály részletfizetést engedélyezett*, de erről már nem tudtak meggyőződni, részben az időmúlás miatt, részben, mert sem az ügyintéző, sem a kiadmányozási jog gyakorlója már nem dolgozik a kormányhivatalnál.

A részletfizetés engedélyezése ügyfélbarát lépés volt, azonban a PE/080/00052-3/2018. számú pár soros levél nem tekinthető szabályos közigazgatási aktusnak. 2018. január 1-étől a végrehajtást az állami adóhatóság foganatosítja a már folyamatban levő ügyekben is¹⁰, így a PM-KH végrehajtási döntést már nem hozhatott. A részletfizetés engedélyezése ezért mindössze pénzügyi intézkedésnek tekinthető, ami nem alapozhatja meg a felügyeleti intézkedés lehetőségét.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságait az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint – egyebek mellett – közigazgatási szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az előzőek alapján az erdészeti hatóságok és a Kormányhivatal döntései, továbbá a panaszbeadványok elbírálása az alapvető jogok biztosá által vizsgálható közigazgatási eljárásoknak és határozatoknak minősülnek. Tekintettel arra, hogy a panaszos 2018. áprilisi beadványára sem a Járási Hivatal, sem a Másodfokú Hatóság nem hozott érdemi döntést, továbbá az ezzel kapcsolatban a Kormány megbízotthoz 2019 júniusában és novemberében benyújtott beadványainak kivizsgálása elmaradt, e mulasztások úgy minősülnek, mint amelyek kapcsán számára a jogorvoslati lehetőség nem volt biztosítva.

¹⁰ Ákr 143. § (2) bekezdése

Az Ajbt. 1. § (2) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa tevékenysége során – különösen hivatalból indított eljárások lefolytatásával – megkülönböztetett figyelmet fordít többek között a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok jogainak védelmére. Ez alapján az alapvető jogok biztosa kiemelten vizsgálja a nyugdíjas- és gyermekkorú állampolgárokat érintő hatósági eljárásokat és azok alapjogi megfelelését.

Az Ajbt. 2. § (2) bekezdése lehetőséget teremt az alapvető jogok biztosának a jogi szabályozás alapjogi aspektusú vizsgálatára, valamint a jogszabály hiányosságával, tartalmi hibájával összefüggő intézkedések megfogalmazására. A preventív alapjogvédelemre is hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat alapján az alapvető jogok biztosa mandátuma keretei között marad akkor, amikor az alapjogi aspektusú vizsgálatához nélkülözhetetlen módon, eljárása keretében – éppen a konkrét alapjogsérelmek és ezen alapuló panaszok megelőzése érdekében – áttekinti a releváns jogi szabályozás egyes elemeit, feltérképezi és jelzi a jogalkotó szervek vagy az Alkotmánybíróság irányába a normaszöveggel kapcsolatban felmerülő alkotmányossági aggályait.

II. Az érintett alapvető jogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az állampolgári jogok országgyűlési biztosa következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Követve a fenti gyakorlatot, amíg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontot nem fogalmaz meg, *eljárásunk során irányadónak tekintjük a testület eddigi megállapításait.* Az Alkotmánybíróság is – a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában – arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni.”

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, *demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság már működése első éveiben elvi élel megállapította, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a *jogbiztonság*, amely a jogi normák kiszámítható és egyértelmű rendszerében valósulhat meg. A jogbiztonság az állam – és elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.¹¹

A jogbiztonság azonban nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az állami és önkormányzati döntések jogszabályoknak való megfelelését is. Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved.¹² Ezért alapvetőek a jogbiztonság alkotmányos követelménye szempontjából az eljárási jogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek ugyanis alkotmányosan a jogintézmények.¹³

Az irányadó alkotmánybírósági tézis szerint a jogállamiság elvéből adódó alapvető

¹¹ 3284/2017.(XI. 14.) AB határozat, 3106/2013.(V. 17.) AB határozat

¹² 9/1992. (I. 30.) AB határozat, 75/1995. (XII. 21.) AB határozat;

¹³ 6/2013.(III. 1.) AB határozat; 215/2019.(IV. 17.) AB határozat.

követelmény, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a *jog által megállapított működési rendben*, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.¹⁴

2. A jogállamiság elve, a jogbiztonság követelménye és a jogorvoslathoz való jog szoros kapcsolatban áll egymással. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján *mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti*. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog immanens tartalmát képezi, hogy az érdemi határozatokkal szemben más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz lehet fordulni. A jogorvoslathoz való jog tényleges érvényesüléséhez a „jogorvoslás” lehetősége is szükséges, vagyis az, hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. A jogorvoslathoz való jognak az Alaptörvényben garantált alapvető joga a rendes jogorvoslatra vonatkozik.

3. Az Alaptörvény XXIV. cikke rögzíti, hogy *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* A *tisztességes eljárás*hoz és *ügyintézéshez* való jog az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikke nyomán új alapjogként jelent meg az Alaptörvényben.

Korábban a tisztességes eljárásról való jog az Alkotmányban nem volt ugyan nevesített, de az alkotmánybírósági gyakorlatban az 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjogként kristályosodott ki.¹⁵ Az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében a büntető igazságszolgáltatás és a polgári peres eljárás vonatkozásában megállapított alapvető jog a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével való immanens összefüggésében a közigazgatási hatósági eljárásra is kiterjesztve nyert az alkotmánybírósági gyakorlatban értelmezést.

Az Alkotmánybíróság megállapította,¹⁶ hogy a közigazgatási eljárásban a jogbiztonság garantálásához az ügyfelek rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítéséhez kapcsolódó anyagi jogerő nem elegendő, a jogbiztonság más eljárási jogoktól eltérő eljárási garanciák kiépítését igényli. A közigazgatás hatósági tevékenysége a jog által védett közérdek, valamely közösség jogainak, jogos érdekeinek védelme, a közrend, közbiztonság védelme, az egyes ember életének, testi épségének, biztonságának, jogainak védelme érdekében alkotott jogszabályok érvényesítését szolgálja. Abban az esetben, ha a határozat törvénysértő, nemcsak a jogorvoslati kérelem benyújtására jogosult ügyfél jogai szenvedhetnek sérelmet, hanem sérül a jog által védett közérdek is. Az ügyfél számára kedvező, ám törvénysértő határozat a közérdeket, másoknak a közigazgatási jog által védett jogait, törvényes érdekeit sértheti (pl. a környezetvédelmi előírások figyelmen kívül hagyásával megadott építési engedély mindazok jogát, jogos érdekét sérti, akik egészségét a környezetvédelmi előírások védelmezni hivatottak).

Ezért a közigazgatási döntésekkel kapcsolatosan a jogbiztonsághoz hasonlóan alkotmányos követelményként fogalmazódik meg a törvény alá rendeltség, a törvényesség követelménye.

Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, melyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni.¹⁷ A tisztességes

¹⁴ 13/2013.(VI. 17.) AB határozat

¹⁵ 14/2004. (V. 7.) AB határozat

¹⁶ 11/2019.(III. 29.) AB határozat

¹⁷ 6/1998. (III. 11.) AB határozat, 7/2013.(III. 1.) AB határozat

eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán. E jog érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését. A jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének nemcsak a szabályozási szinten, hanem a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell.

4. Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez*, továbbá a XX. cikk (1) bekezdése alapján *mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez*. Az Alkotmánybíróság az egészséges környezethez való jogot több határozatában is elsősorban intézményvédelmi kötelezettségként értelmezte, mely szerint alanyi jogok védelmét az államnak főként törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia. Az Alkotmánybíróság következetes értelmezése szerint: *„A környezethez való jog az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére, beleértve a környezet elért védelme korlátozhatóságának feltételeit is. E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesít az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia. (...) Kimondta továbbá azt is, hogy a környezethez való jog érvényesítése azt is megkívánja, hogy az „állam a preventív védelmi szabályoktól ne lépjen vissza a szankciókkal biztosított védelem felé. Ettől a követelménytől is csak elkerülhetetlen szükségesség esetén, és csak arányosan lehet eltérni.”*¹⁸

A szabályozási és szervezeti eszközökkel kapcsolatosan azonban az állammal szemben támasztott követelmény az is, hogy módosításuk ne jelentsen visszalépést a már elért védelmi szinthez képest. Az Alkotmánybíróság több döntésében is kimondta, hogy: *„[a] visszalépés tilalma egyaránt kiterjed a környezet és természet védelmére vonatkozó anyagi jogi, eljárásjogi és szervezeti szabályozásra, hiszen ezek együttesen biztosítják csak az elv maradéktalan, az Alaptörvényből következő érvényesülését. (...) Ahhoz, hogy a visszalépés tilalma maradéktalanul érvényesülhessen, éppen ezért elengedhetetlen egy olyan jogalkotói és jogalkalmazói szemléletmód, mely a rövid távú, gyakran gazdasági szempontú megközelítéssel szemben az érintett életviszonyok sajátosságaiból következő hosszabb távú, gyakran kormányzati ciklusokon is átívelő, folyamatos kodifikációs és tervező tevékenységet érvényesíti”*.¹⁹

Az Alkotmánybíróság megállapította²⁰ továbbá, hogy a *környezethez való jog* jelenlegi formájában nem alanyi alapjog, de nem is pusztán alkotmányos feladat vagy államcél, amelynek megvalósítási eszközeit az állam szabadon választhatja meg, hanem elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz *olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala a túlnyomó és meghatározó*. Így az e joggal kapcsolatos kérdéseket túlnyomó részt az állami szervek környezetvédelmi intézkedések tételére vonatkozó kötelessége oldaláról kell vizsgálni, nem pedig az egyes embereket a konkrét helyzetben megillető jogosultságok oldaláról. Az Alaptörvény, illetve annak értelmezésén keresztül az Alkotmánybíróság az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére. E jog sajátosságai folytán *mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesíti az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia*.

Az Alkotmánybíróság fenti határozata szerint az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje. A környezethez való jog tárgyából és dogmatikai sajátosságából az következik, hogy a

¹⁸ 16/2015.(VI.05.) AB határozat

¹⁹ 3223/2017.(IX.25.) AB határozat

²⁰ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat, 16/2015. (VI. 5.) AB határozat, 28/1994. (V. 20.) AB határozat

természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.

5. Az Alaptörvény P) cikkének (1) bekezdése szerint „*A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.*”

Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése az egészséges környezethez való alapvető jog intézményvédelmi garanciáinak olyan pillére, amely a természetes és épített környezet, a nemzet közös, természeti és kulturális öröksége értékeinek védelmét, fenntartását és a jövő nemzedékek számára való megőrzését az állam és mindenki általános alkotmányos felelősségeként állapítja meg és Alaptörvényből fakadó kötelességévé teszi. A nemzet közös örökségének alkotmányos védelmére alapított fenntarthatóság követelménye az alkotmányfejlődés olyan eredményeként jelenik meg az Alaptörvényben, amely új alkotmányos értéként az alapvető jogokat és egyéb alkotmányos értékeket, közöttük a jogbiztonság követelményét is új fejlődési perspektívába helyezheti.

A nemzet közös örökségéért való alkotmányos felelősség az Alaptörvényben általános és egyetemleges, az egészséges környezethez való joggal kapcsolatos alkotmánybírói gyakorlat alapján azonban ezen az általános felelősségi körön belül az államot egyfajta primátus, elsőség illeti meg, illetve kötelezi, hiszen e felelősség intézményvédelmi garanciák révén összehangolt érvényesítése, az intézményvédelem megalkotása, korrekciója és érvényesítése közvetlenül és elsődlegesen állami feladat. A nemzet közös örökségéért való alkotmányos felelősség konkrét tartalmát ezért az egészséges környezethez való alapvető jog intézményvédelmi garanciái és a jogbiztonság követelménye érvényesítése mellett a joggyakorlat, az alkotmánybírói gyakorlat és a jövő jogfejlődése alakítja és bontakoztatja ki. Az Alkotmánybíróság 28/2017. (X. 25.) AB határozata szerint a védelmi előírások következetes és hatékony érvényesítése az Alaptörvény P) cikke alapján az államnak alkotmányos, és nemcsak az uniós előírásokból fakadó kötelezettsége.

Továbbá a 14/2020. (VII. 6.) AB határozat szerint „a P) cikk (1) bekezdése a természeti és kulturális értékeket ugyanis önmagukért is védeni, illetőleg a jogalanyisággal nem rendelkező jövő generációk számára is megőrizni rendeli, adott esetben akár a jelen generációk (pillanatnyi gazdasági) érdekeivel szemben is.”

III. Az ügy érdemében

I. A Határozat 1. elleni panaszosi kérelmek elbírálása:

A tényállás szerint a Határozat 1-ről a panaszos először a NAV végrehajtási eljárásában szerzett tudomást és a Járási Hivatal a PE-06/ERDŐ/76-2/2018. számú ügyiratával kézbesítette részére, vagyis annak tartalmáról 2018. március 26-án szerzett tudomást (a Határozat 2. tartalmát már 2014 augusztusában megismerte).

Ehhez képest a panaszos – a kötelezéseket tartalmazó – Határozat 1. és Határozat 2. tartalmát kifogásoló tértivevényes kérelmét 2018. április 14-én adta postára. Ebben a PE-06/ERDŐ/76-2/2018. számú ügyíratra hivatkozva mindkét határozat kapcsán kérte a téves kézbesítési vélelem és a döntések hatálytalanságának megállapítását, mert azokat korábban nem az érvényes lakcímére küldték meg, illetve ugyanarra a hibás tényre lettek alapozva, mint a téves erdőnyilvántartás miatt hatályon kívül helyezett Határozat 3. (Megjegyezzük, hogy a panaszos 2014. április 3-án a Járási Hivatalnak is címzett egy hasonló tartalmú kérelmet, de ennek nincs hatósági nyoma, ami – lásd később – a több panaszosi beadvány esetén is megtörtént).

A fenti kérelem tartalmi lényege, hogy a határozatokat a panaszos korábbi lakcímére küldték meg, emiatt azokról a téves kézbesítés miatt nem szerzett tudomást, így jogorvoslatra sem volt lehetősége, továbbá azok tartalmilag azonosak egy korábban, jogszabálysértés miatt megsemmisített döntéssel. Vagyis az általa előadottak jogorvoslati és téves kézbesítési vélelem megállapítására (megdöntésére) irányuló kérelemnek tekintendők.

A Ket.-nek a Határozat 1. és Határozat 2. kézbesítése idején hatályos 79. § (2) bekezdése szerint *„ha az irat a hatósághoz „nem kereste” jelzéssel érkezik vissza, az iratot – az ellenkező bizonyításig – a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni.”*

I/1. A fenti kérelem benyújtásakor azonban már – 2018. január 1-jén – hatályba lépett az Ákr., melynek 143. § (1) bekezdése kimondta: *„e törvény rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni”*.

Emiatt rögzíteni szükséges, hogy ha a kérelem kézbesítési vélelem megdöntésére irányul, vagyis egy korábbi ügy/döntés folyománya, úgy arra még a Ket. szabályait kell alkalmazni, ellenkező esetben az Ákr. előírásait kell figyelembe venni.

A Ket. 79. § (4) bekezdése szerint *„A kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet a címzett a kézbesítési vélelem beálltáról történő tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, de legkésőbb a kézbesítési vélelem beálltától számított hat hónapos jogvesztő határidőn belül terjeszthet elő. Ha a kézbesítési vélelem következtében jogerőssé vált döntés alapján végrehajtási eljárás indul, a kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet a végrehajtási eljárásról történő tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül akkor is elő lehet terjeszteni, ha a kézbesítési vélelem beálltától számított hat hónap eltelt.”*

A Ket. továbbá előírja, hogy a kérelemben elő kell adni azokat a tényeket, illetve körülményeket, amelyek a kézbesítés szabálytalanságát igazolják vagy az önhiba hiányát valószínűsítik, illetve a kérelmet az a hatóság bírálja el, amelyik a kézbesítés tárgyát képező iratot kiadmányozta.²¹

Az előzőek alapján rögzíthető, hogy a Határozat 1. esetében fennáll, miszerint a panaszos annak tartalmáról és a kézbesítési vélelem beálltáról későbbi – vagyis 2018. március 26-ai – időpontban szerzett tudomást, ugyanakkor ez a Határozat 2. kapcsán nem mondható, mert arra (a panaszos által is elismerten) már 2014-ben sor került.

Továbbá azt is meg kell állapítani, hogy a kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelem – igazolható módon történő – benyújtására csak 2018. április 14-én került sor, így az a tudomásszerzéstől számított 15 napon túl történt.

I/2. A Ket. szabályai szerint *„a hatósági eljárás az ügyfél kérelmére vagy hivatalból indul meg”²²*, míg *„a hatóság az ügy érdemében határozatot hoz, az eljárás során felmerült minden más kérdésben végzést bocsát ki”²³*.

A fenti kérelemre indult eljárásban azonban az elsőfokú erdészeti hatóságként eljáró Járási Hivatal érdemi és alakszerű döntést nem hozott. Ellenben az ügyet – a panaszos válaszadás és az intézkedés elmaradását kifogásoló 2018. december 17-ei beadványát követően – 2019. február 27-én (vagyis 11 hónappal később) terjesztette fel a Másodfokú Hatósághoz, kezdeményezve az „egy éven túli” határozatok elleni felügyeli eljárás lefolytatását.

A Másodfokú Hatóság szerint felügyeleti eljárás nem volt indokolt, ezért érdemi döntést nem hozott, hanem a PE/FE/00520-2/2019. számú – 2019. március 20-án kelt – levelében tájékoztatta a panaszost, hogy a Ket. 115. § (4) bekezdése alapján a kifogásolt bírságoló határozatok a jogerőre emelkedésüktől számított 5 éven túl már nem helyezhetők hatályon kívül, illetve a jogsérelemmel összefüggésben fennálló követelését polgári peres úton érvényesítheti az elsőfokú hatósággal szemben.

²¹ Ket. 79. § (6) és (7) bekezdései

²² Ket. 29. § (1) bekezdése

²³ Ket. 71. § (1) bekezdése

A PM-KH részünkre küldött válasza a panaszosi kérelem Ket. szerinti el nem bírálásával nem foglalkoztak, a döntés hiányát kvázi tényként kezelték. Alapvetően annak elkésztését emelték ki és arra hivatkoztak, hogy a Járási Hivatal álláspontja szerint a jogsérelem orvoslására csak felügyeleti eljárásban kerülhetett volna sor, mert nem látott lehetőséget sem fellebbezésként, sem kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelemként, sem pedig igazolási kérelemként pozitívan kezelni a beadványt. A beadvány felterjesztésére – ún. ügyfélbarát megközelítés miatt – került sor, azonban az eredményt nem hozott, mert a Másodfokú Hatóság öt évnél régebbi ügyben nem látott lehetőséget a felügyeleti eljárás megindítására, emiatt csak eljáráson kívüli tájékoztatást adhatott, hiszen felügyeleti eljárása nem is indult meg.

A vizsgálat alapján egyértelmű, hogy a panaszos fenti kérelmében, illetve a hatóság hatáskörének hiányáról érdemi, alakszerű közigazgatási döntés nem született, annak hiányát a felettes szervként eljáró Másodfokú Hatóság sem észlelte.

Az előzőek alapján *megállapítjuk, hogy a panaszos 2018. áprilisi kérelme tárgyában a Járási Hivatal a közigazgatási eljárási szabályok ellenére döntést nem hozott, a Másodfokú Hatóság pedig a döntés hiányát nem észlelte, mindezen mulasztással a hatóságok a tisztességes hatósági eljárás és a jogbiztonság követelményébe ütköző visszasságot okoztak, továbbá akadályozták a jogorvoslathoz való jog érvényesíthetőségét.*

I/3. Az iratok szerint a Járási Hivatal a Ket. szabályaira hivatkozva kezdeményezett felügyeleti eljárást, aminek kapcsán a Másodfokú Hatóság a panaszosnak címzett tájékoztató levelében ugyanezen törvény szabályaira hivatkozott.

A Másodfokú Hatóság által alkalmazott közigazgatási eljárási szabályok tekintetében a PM-KH a vizsgálat során azt közölte, hogy az Ákr. 121. § (3) bekezdés d) pontja csaknem azonos a Ket. 115. § (3) bekezdés d) pontjával, ezért az ügy érdemi megoldása szempontjából nincs jelentősége a jogilag fennálló hibának.

Amint korábban is jeleztük, az alkalmazandó közigazgatási előírások szempontjából alapvető jelentősége van az Ákr. 2018. január 1-jei hatályba lépésének, továbbá annak, hogy az adott eljárás egy régebbi eljárás folyománya, vagy új eljárás.

Figyelemmel arra, hogy a felügyeleti eljárás nem egy korábbi eljárás folytatása, hanem egy új – ráadásul hivatalból megindítandó – hatósági eljárás, ezért a fenti időpontot követően azokat nem a Ket., hanem az Ákr. szabályai szerint kell lefolytatni.

Mindezek szerint a felügyeleti eljárásban, illetve annak megindításában mindenképpen az Ákr. szabályai szerint kellett volna eljárni, ugyanakkor az igazolási kérelem tárgyában és elutasításában a Ket. előírásai szerint.

Az előzőekre tekintettel *megállapítjuk, hogy a Másodfokú Hatóságnak 2019 márciusában nem a Ket., hanem az Ákr. szabályait kellett volna alkalmaznia a felügyeleti eljárás megítélése kapcsán* (függetlenül a normaszövegek egyezőségétől).

I/4. A válaszok a Járási Hivatal késedelmes – közel 11 hónapos, panaszosi sürgetést követő – felterjesztésének okaira nem tértek ki, így azok nem állapíthatóak meg.

A tényállás szerint a kötelezést tartalmazó Határozat 1. a kézbesítési vélelem alapján 2013. április 5-én emelkedett jogerőre, melyhez képest a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelmet 2018. április 14-én adta postára a panaszos.

A Másodfokú Hatóság a felügyeleti eljárás akadályozottságát, a kérelemben foglaltak érdemi megvizsgálásának mellőzését a Ket. 115. § (4) bekezdés d) pontjára – ténylegesen az első fordulatára – alapította, amely szerint „A hatóság döntése nem változtatható meg és nem semmisíthető meg, ha (...) kötelezettséget (joghátrányt) megállapító döntés jogerőre emelkedésétől, vagy ha az hosszabb, a teljesítési határidő utolsó napjától számított öt év eltelt”.

I/4.1. A tényállás szerint a PM-KH másodfokú erdészeti szervezeti egysége²⁴ 2019. március 20-án úgy adta ki a PE/FE/00520-2/2019. számú tájékoztatását (mely szerint az öt

²⁴ PM-KH Élelmiszerlánc-biztonsági, Földhivatali, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Földművelésügyi és Erdészeti Osztálya

évnél régebbi ügyben nem indíthat felügyeleti eljárást és a jogsérelemmel összefüggésben fennálló követelését polgári peres úton érvényesítheti az első fokú hatósággal szemben), hogy korábban – 2018. január 9-én – egy másik szervezeti egysége²⁵ PE/080/00052-3/2018. számon arról tájékoztatta a panaszost, hogy a PM-KH helyt adott részletfizetési kérelmének, és az erdőgazdálkodási bírság összegét 2018. február 15-től, 24 hónapon keresztül kell megfizetnie.

A PM-KH válasza szerint a felügyeleti szervként működő Másodfokú Hatóság előtt nem volt ismert, hogy a Pénzügyi Főosztály részletfizetést engedélyezett, mert arról az időmúlás és a munkatársak változása miatt nem tudott meggyőződni.

Álláspontjuk szerint a részletfizetés engedélyezése ügyfélbarát lépés volt, azonban a PE/080/00052-3/2018. számú pár soros levél nem tekinthető szabályos közigazgatási aktusnak. Az csak pénzügyi intézkedésnek tekinthető, amely nem alapozza meg a felügyeleti intézkedés lehetőségét. Hivatkoztak arra is, hogy 2018. január 1-étől a végrehajtást (folyamatban lévő ügyekben is) a NAV foganatosítja, így a PM-KH végrehajtási döntést már nem hozhatott.

A vizsgálat során a PM-KH azt is közölte, hogy a panaszos a tartozást 2019. december 9-én késedelembeesés nélkül megfizette.

I/4.2. Mindezek alapján eldöntendő kérdésként merül fel, hogy a Határozat 1-ben kiszabott erdészeti bírság megfizetésére a PM-KH által engedélyezett részletfizetési határidő módosította-e a teljesítés határidejét, így azt (a 2018. április 14-ei panaszosi beadvány vagy a 2019. március 20-ai hatósági intézkedés kapcsán) figyelembe kell-e venni.

Hangsúlyozandó, hogy mind a Ket., mind az Ákr. egyértelműen rögzíti, hogy a közigazgatási eljárások, különösen a kötelezések önkéntes teljesítéssel vagy hatósági végrehajtással zárulnak.

Jelen ügyben a PM-KH kezdeményezte 2017-ben a Határozat 1. és Határozat 2. NAV általi végrehajtását, azonban a részletfizetés engedélyezésével egyidejűleg behajtáskérőként kérte a végrehajtási eljárás megszüntetését. Ez alapján a NAV a köztartozás behajtását 2018. február 15-én – a 3699985170. számon – megszüntette.

Az Ákr. hatálybalépését követően, az átmeneti előírások²⁶ szerint az Ákr. végrehajtásokra vonatkozó rendelkezéseit a törvény hatálybalépésekor még el nem rendelt, valamint a törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő végrehajtási eljárásokra is alkalmazni kellett. Az Ákr. szabályai szerint a végrehajtást foganatosító szerv a NAV, azonban a végrehajtható határozatot hozó hatóság megkeresésére indul meg illetve szüntethető meg az eljárás.

Az Avt. 120. § (2) bekezdése alapján a fizetési kedvezmények elbírálására a behajtást kérő hatóság jogosult és kötelezett, ha a behajtandó tartozás a behajtását kérő hatóság saját bevételeit képező kötelezettség részben vagy egészben. A részletfizetés az Art. rendelkezésének értelmében fizetési kedvezménynek számít, melyet az ügyfél kérelmére a hatóság engedélyez.²⁷ A végrehajtási eljárás során előterjesztett ilyen irányú kérelmekre az Avt. szerint az Art. rendelkezéseit kell alkalmazni.²⁸ Tehát a végrehajtási eljárás során az ügyfél kérelmére rendelkezhet a hatóság a részletfizetés megállapításáról.

Az Avt. rendelkezéseinek értelmében a panaszos ügyében e kérelem elbírálására a PM-KH volt jogosult, aki a kérelem tárgyában el is járt és részletfizetést engedélyezett. Bár a PM-KH válaszában azt emelte ki, hogy a részletfizetés engedélyezése egy „egyszerű” levél, melyet az ügyfélnek küldtek, azonban – nem vitatva azt, hogy a részletfizetés engedélyezése ügyfélbarát lépés volt, ettől függetlenül – a hatályos jogszabályok értelmében ez egy hatósági döntés, függetlenül annak megjelenési formájától. A részletfizetés engedélyezése nyomán a bírság megfizetésének teljesítési határideje meghosszabbodott a részletfizetés időtartamára, így a PM-KH az engedélyezéssel egyidejűleg (helyesen) kérte a végrehajtási eljárást

²⁵ PM-KH Pénzügyi Főosztály

²⁶ Ákr. 142. § (2) bekezdése

²⁷ Art. 198. §

²⁸ Avt. 2. §

megszüntetését, melynek a NAV eleget is tett. Így a továbbiakban a végrehajtási eljárás már nem volt folyamatban.

Fentiek alapján – álláspontunk szerint – a PM-KH részletfizetési engedélye nyomán a *Határozat 1-ben és a Határozat 2-ben előírt kötelezettségek teljesítési ideje* – függetlenül az alapul szolgáló határozatok jogerőre emelkedésének időpontjától – *2020. február 15-e volt.* Továbbá megállapítható, hogy jelen ügyben a hivatkozottakkal szemben az adott közigazgatási eljárás (ideértve a végrehajtást is) „ura” nem a NAV, hanem épp fordítva, a PM-KH volt.

A korábban kifejtettek szerint egy 2019-ben kezdeményezett (indult) felügyeleti eljárást csak az Ákr. szabályai alapján lehetett volna lefolytatni, így e körben az Ákr. 121. § (3) bekezdés d) pontjában szereplő előírások vehetők figyelembe (függetlenül a Ket. előírásaival²⁹ azonos normaszövegtől). Vagyis „*A hatóság döntése nem változtatható meg és nem semmisíthető meg, ha (...) a kötelezettséget megállapító döntés véglegessé válásától, vagy, ha az hosszabb, a teljesítési határidő utolsó napjától számított öt év eltelt.*”

Miután a fizetési kötelezettség teljesítésének – a PM-KH által engedélyezett – 2020. februári időpontja óta öt év még nem telt el, így mind a döntés megváltoztatásának, mind pedig megsemmisítésnek helye van.

Az előzőek alapján megállapítjuk, hogy a *mind a Járási Hivatal, mind a Másodfokú Hatóság fenti eljárásai során sérült a jogbiztonság követelménye, illetve a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való joga.*

I/5. Miközben a panaszos 2018. áprilisi kérelmében érdemi hatósági döntés nem született, addig a PE/FE/00520-2/2019. számú tájékoztatást követően 2019-ben benyújtott panaszosi beadványok sorsa kapcsán is aggályok merülnek fel.

A tényállásból és a válaszokból is kitűnik, hogy a 2019 júniusában és novemberében benyújtott panaszosi beadványokra/kérelmekre a PM-KH nem válaszolt, miközben azokat hatósági bélyegzővel ellátva, illetve tértivevényen átvették.

A válaszok ugyanakkor nem egyértelműek, mert részben arra hivatkoznak, hogy a panaszos 2019. évben előterjesztett beadványai sajnálatosan az ügy iratai között nem lelhetőek fel, másrészt arra, hogy a válaszadás sajnálatos módon adminisztratív okokból maradt el.

Ebből pedig az következik, hogy a fenti panaszosi beadványok/kérelmek vagy nincsenek meg a PM-KH-nél (de facto eltűntek), mert nem kerültek iktatásra, vagy megvannak, de nem kerültek elbírálásra (még megkereséseink ellenére sem).

Az előzőek alapján *azt kell megállapítanunk, hogy a PM-KH által igazolhatóan átvett beadványok – melyekben a panaszos ügye felülvizsgálatát kéri – kivizsgálására nem került sor. E hatósági mulasztás sérti a jogbiztonság követelményét, továbbá a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát.*

II. Az ügy előzményének egyes alapjogi kérdései:

Az előzőek szerint az illetékes hatóságok a panaszos 2018-ban és 2019-ben benyújtott beadványait nem bírálták el jogszerűen, az általa hivatkozott (vélt vagy valós) hatósági jogsértéseket nem vizsgálták meg, így panaszosi jogorvoslatról nem beszélhetünk.

Az előző mulasztások miatt indokoltnak tartjuk áttekinteni a mulasztásokat megelőző, az előzményüket képező helyzetet és alapjogi vetületeit, ideértve a jogszabályi környezetet.

II/1. A lakcím és a postai kézbesítési cím kérdésköre:

A jelenlegi helyzet egyik kulcsmomentuma a panaszos lakcímbejelentésének, illetve a hatósági döntések kézbesítéséhez használt postai címnek a kérdésköre.

Az Erdészeti Hatóság és a PM-KH álláspontja szerint az erdőgazdálkodási bírságot kiszabó határozatok meghozatalakor az ingatlan-nyilvántartás a panaszos budapesti címét

²⁹ Ket. 115. § (4) bekezdés d) pontja

tartotta nyilván, ezért a rendelkezésre álló adatok (a lekért tulajdoni lap) alapján mind a postázás, majd a kézbesítési vélelem beállta erre alapozva történt.

A PM-KH szerint, ha az erdészeti hatóság a saját, erdőgazdálkodói nyilvántartásának adataira nem tud támaszkodni – így a rendezetlen erdőgazdálkodói erdőknél is –, akkor eljárását a közhiteles ingatlan-nyilvántartásból származó lakcím adatok alapján indítja meg. Ennek alapjaként az Inyvtv. 2013. június 30-ig hatályban volt 2. § (1) bekezdésére és 5. §-ára hivatkozott, valamint arra, hogy a panaszos mulasztott, amikor lakcímváltozását nem jelentette be a földhivatalba, hiszen az Inyvtv. 8 §-a alapján az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett adat csak az okiratiság elve mentén volt módosítható.

III/1.1. Az előzmény ügyben az Erdészeti Hatóságnak az erdő tulajdonosát és lakcímét kellett megállapítania, mert az érintett erdőrészlet állapota „rendezetlen” volt, emiatt az Adattárban az erdőrészletnek nem volt bejelentett erdőgazdálkodója, ezért az erdővel kapcsolatos kötelezettségekért – az Evt. akkori 40. § (4) és 106. § (1) bekezdései³⁰ szerint – a tulajdonosának kellett helyt állnia.

A kérdéses erdőrészlet kapcsán az eljáró erdészeti hatóság a földhivatal által vezetett ingatlan-nyilvántartás alapján állapította meg a földterület tulajdonosát és az ott feltüntetett lakcím adatból indult ki eljárása során.

A PM-KH válaszában arra hivatkozik, hogy az Erdészeti Hatóság az Adattár hiányzó adatait az ingatlan-nyilvántartásból szerezte be.

A hatósági nyilvántartások a közhitelesség elvén alapulnak, a bennük foglalt adatok a törvény erejénél fogva – az ellenkező bizonyításáig – hitelesek vagy irányadóak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a közhitelesség elve harmadik személyekkel szemben fennálló olyan elv, amelyre a jóhiszeműen szerzett jogok gyakorlása épül, amely alkotmányos jogok garanciájaként is képes működni és amelynek lényeges tartalma nem korlátozható.³¹

E vélelem természetesen megdönthető és van helye ellenbizonyításnak. A Kúria gyakorlata szerint az ellenbizonyítás csak akkor vezethet eredményre, ha a bizonyíték minden kétséget kizáróan alkalmas a közhiteles nyilvántartásban foglaltaktól eltérő adatok tanúsítására. A hatósági nyilvántartásban feltüntetett adatokkal szemben a bizonyítás azt terheli, aki az adatok valódisággal egyezőségét, helyességét vitatja.³²

Az Inyvtv. hivatkozott 2. § (1) bekezdése szerint *az ingatlan-nyilvántartás tartalmazza az oda bejegyzett személyeknek a nyilvántartáshoz szükséges személyazonosító és lakcímadatait is*, míg 8. §-a alapján *az ingatlan-nyilvántartásban jog bejegyzésére, jogilag jelentős tény feljegyzésére vagy adatok átvezetésére csak okirat vagy jogerős hatósági, illetve bírósági határozat alapján kerülhet sor*.

Az Inyvtv. eljárás idején hatályos 26. § (4) bekezdése szerint a bejegyzés alapjául szolgáló szerződés (jognyilatkozat) keltétől számított 30 napon belül az ingatlanügyi hatósághoz kell benyújtani az erre irányuló kérelmet.

Ebből következően ingatlan-nyilvántartási változások esetén a jogosultaknak bejelentési kötelezettségük van a földhivatal felé, amire a fenti esetben nem került sor.

Ugyanakkor az Inyvtv. 2. § (3) bekezdése kimondja, hogy *az ingatlannal kapcsolatos bírósági, ügyészségi, hatósági eljárásokban az ingatlan-nyilvántartási tulajdoni lapon átvezetett adatokat kell irányadónak tekinteni*, míg a korábbi 5. § (6) bekezdése szerint „Az

³⁰ Az Evt. 40. § (4) bekezdése szerint „*az egyes erdőrészletekre határozattal meghatározott fahasználati lehetőségek, felújítási kötelezettségek az adott erdőrészlet mindenkor erdőgazdálkodóját jogosítják és kötelezik*”, míg a 106. § (1) bekezdése szerint „(...) – erdőgazdálkodó hiányában – az erdő tulajdonosa az erdészeti hatóság felszólítása ellenére nem tesz eleget e törvény szerinti erdőgazdálkodási kötelezettségének, és ezáltal az erdő fennmaradását vagy fejlődését veszélyezteti, a szükséges erdőgazdálkodási tevékenységeket az erdészeti hatóság az erdőgazdálkodó, ennek hiányában a tulajdonos költségére elrendeli és elvégzezteti”.

³¹ 8/1998. (III. 20.) ABH

³² Kúria Kfv. I.35.497/2012/8.

ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett adatokkal szemben a bizonyítás azt terheli, aki az adatok helyességét, valósággal egyezőségét vitatja”.

A kérdéses terület az ingatlan-nyilvántartás szerint (a mai napig) „legelő”-ként van nyilvántartva, miközben azt az erdészeti hatóság és az Adattár 2010-től erdőnek minősíti.

Az Adattár és az ingatlan-nyilvántartás tartalmának eltérése ebből következően vitát és visszas helyeztet okozott, mert miközben az Erdészeti Hatóság – a Határozat 1. idején még közhitelességgel nem rendelkező Adattár alapján – a terület ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett „legelő” művelési ágát (mint irányadó ingatlan adatot)³³ de jure és de facto figyelmen kívül hagyta, más hasonló adatait elfogadta. Vagyis az eljáró hatóság egy közhiteles hatósági nyilvántartás irányadó adatait eltérően kezelte: míg a tulajdonos lakcímét (jogosult adatát³⁴) elfogadta és eljárásában azt „hiteles adatként” alkalmazta, addig az ingatlanra vonatkozó más adatot negligált.

Az előzőekből következően az Erdészeti Hatóság úgy azonosította be a „rendezetlen állapotú” erdőrészt egy földhivatal által nyilvántartott helyrajzi számmal, és vette át a tulajdonos adatait, lakcímét, hogy ezt megelőzően nem került sor az „erdő” művelési ág változás ingatlan-nyilvántartási átvezetésére.

A fentiek kapcsán megállapítjuk, hogy a jogbiztonság követelményét és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot sérti, ha az eljáró hatóságok (önkormányzatok vagy más állami szervek) egyes esetekben a közhiteles nyilvántartásra alapozottan, máskor pedig annak tartalmát vitatva vagy azt figyelmen kívül hagyva járnak el.

II/1.2. Az előzmény ügy másik sajátos körülménye, hogy a panaszos korábbi budapesti lakcímének törlésére és az új budakalászi lakcímének hatósági nyilvántartásba vételére – a személyiadat- és lakcímnyilvántartásban – már 2008-ban sor került, amelyhez képest az erdészeti hatósági eljárások majd 5 évvel később (2013-ban) indultak el.

II/1.2.1. A polgárok lakcímének bejelentésére és nyilvántartására vonatkozó szabályokat az Nytv. határozza meg. Az Nytv. 5. §-a szerint a „*polgár lakóhelye: annak a lakásnak a címe, amelyben a polgár él. A lakcímbejelentés szempontjából lakásnak tekintendő az az egy vagy több lakóhelyiségből álló épület vagy épületrész, amelyet a polgár életvitelszerűen otthonául használ, továbbá – a külföldön élő magyar és nem magyar állampolgárok kivételével – az a helyiség, ahol valaki szükségből lakik, vagy – amennyiben más lakása nincs – megszáll*”.³⁵ Míg a „*polgár lakcím adata: bejelentett lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címe (a továbbiakban együtt: lakcím)*”.³⁶

Az Nytv. hatályos 26. § (1) és (2) bekezdései – közel azonosan a 2013-ban hatályos előírásokkal – azt mondják ki, hogy *a törvény hatálya alá tartozó polgár köteles beköltözés vagy kiköltözés után három munkanapon belül lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címét nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni (lakcímbejelentés), illetve a lakcímbejelentés járási hivatalnál teljesíthető.*

Az Nytv. jelenleg hatályos 1. § (2) bekezdése – a korábbiakkal közel azonosan – azt mondja ki, hogy *a nyilvántartás azokat az alapvető személyi- és lakcímadatokat tartalmazza, amelyek a közigazgatási és igazságszolgáltatási szervek, a helyi önkormányzatok törvényen alapuló adatigényeinek kielégítéséhez szükségesek.*

A 2014. március 15-től hatályos Ptk. tartalmazza az ingatlan-nyilvántartás alapvető előírásait. A Ptk. 5:165. §-a [Az ingatlan-nyilvántartás] szerint „*Az ingatlan-nyilvántartás az ingatlanokra vonatkozó jogok, valamint jogi szempontból jelentős tények nyilvános és közhiteles nyilvántartása. Az ingatlan-nyilvántartás tartalmazza az ingatlanoknak és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett személyeknek a jogszabályban meghatározott adatait.*” Az

³³ Inytv. 14. § b) pont

³⁴ Inytv. 15. § (1) bekezdés

³⁵ Nytv. 5. § (2) bekezdés

³⁶ Nytv. 5. § (4) bekezdés

5:177. §-a [Az ingatlan-nyilvántartási adatok irányadó jellege] – többek között – azt írja elő, hogy „*Ingatlannal kapcsolatos hatósági eljárásokban az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett adatokat (...) kell irányadónak tekinteni*”, illetve „*Az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett adatokkal szemben a bizonyítás azt terheli, aki az adatok helyességét vitatja.*”

Ennek nyomán az Inyvtv. szintén 2014. március 15-től hatályos 5. §-a azt rögzíti, hogy „*Az ingatlan-nyilvántartás – az ingatlanok e törvényben meghatározott adatai (a továbbiakban: ingatlanadatok) kivételével – közhiteles hatósági nyilvántartás (...)*”, ugyanakkor az 5. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „*Az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosultak személyazonosító és lakcímadatai tekintetében a személy- és lakcímnnyilvántartás adatai az irányadók. (...)*”.

Ebből következően a hatályos jogszabályi előírások a két közhiteles nyilvántartás viszonyát a fenti kérdésben világosan szabályozzák. Vagyis a lakcímadatok hatósági megállapítására elsődlegesen az erre a célra létrehozott és e tárgyban közhiteles személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szolgál, nem pedig az ingatlan-nyilvántartás, melynek alapcélja és feladata más (illetve egyes adatai „csak irányadó jellegűek”).

Mindebből az is következik, hogy ha a két nyilvántartás tartalma eltér – miként ebben az ügyben is –, akkor az ingatlan-nyilvántartás úgymond származékos (másodlagos) lakcímadatainak – kontroll nélküli – felhasználása egy hatósági eljárásban jelentős bizonytalanságot és problémát okozhat (mint ahogy okozott is).

Mindezek alapján felhívjuk a figyelmet arra, hogy a lakcímadatok közhiteles lekérdezésére és megállapítására nem a földhivatali ingatlan-nyilvántartás, hanem a Belügyminisztérium által üzemeltetett személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szolgál.

II/1.2.2. A PM-KH válasza szerint, amennyiben az eljárás során felmerülő ok indokolja, akkor az adatok a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból ellenőrzésre kerülnek.

Álláspontja szerint ilyen oknak minősült, ha az eljárás megindításáról szóló iratot a posta „*cím nem azonosítható*”, „*címzett ismeretlen*”, „*elköltözött*”, vagy „*meghalt/megszűnt*” jelzéssel küldi vissza. Ha a küldemény „*nem kereste*” jelzéssel érkezik, akkor az alkalmazott postai címet a Posta Kr. 25. § (1) bekezdése alapján létező, helyes címzésnek kellett tekinteniük, így ilyen esetekben fel sem merült a lakcím ellenőrzése. A régi lakcímre küldött hatósági iratokat a posta azzal küldte vissza, hogy „*nem kereste*”, nem pedig azzal, hogy „*elköltözött*”.

Miután a tárgyi ügyben a címzett elköltözésére (és annak közhiteles hatósági nyilvántartásba vételére) évekkor korábban sor került mint az adott erdészeti hatósági eljárásokra, ezért tisztázandó, hogy e tény felmerülése egy hatósági irat kézbesítése során reálisan megtörténhet-e.

A Posta Kr. főszabálya szerint a postai küldeményt a küldemény címén kell kézbesíteni, ami az a cím, amit a feladó a küldeményen feltüntetett.³⁷ A személyes kézbesítést nem igénylő küldemények és a személyes kézbesítést igénylő küldeményekhez kapcsolódó értesítők elhelyezésére az ingatlan tulajdonosa biztosít levélszekrényt.³⁸

A Posta Kr. előírásai alapján a „*hivatalos iratot a címzettnek vagy az egyéb jogosult átvevőnek személyes átadással kell kézbesíteni*”.³⁹ Amennyiben az első kézbesítési kísérlet nem vezetett eredményre, a posta a hivatalos irat érkezéséről és a sikertelen kézbesítésről a címzett részére értesítőt hagy hátra, majd azt öt munkanap múlva újból megkísérli. A második kézbesítési kísérlet sikertelensége esetén szintén értesítőt hagy hátra a címzettnek, majd a második értesítőben megjelölt átvételi határidő eredménytelen elteltét követő munkanapon a hivatalos iratot a tértivevényen „*nem kereste*” jelzéssel a feladónak visszaküldi.

³⁷ Posta Kr. 9. § (1) bekezdés

³⁸ Posta Kr. 11. § (1) bekezdés

³⁹ Posta Kr. 29. § (1) bekezdés

A Posta Kr. azt is részletesen szabályozza, hogy egy küldemény mikor kézbesíthetetlen és milyen kézbesíthetlenségi okok vannak.⁴⁰ A jogszabály szerint a kézbesíthetlenség okát a kézbesítési okiraton kell jelezni, ezt a kísérőokiraton is feltüntetik, majd a postai küldeményt a feladónak visszakézbesítik.

A jogszabály szerint egy postai küldemény akkor kézbesíthetetlen a címzett részére, ha *cím nem azonosítható*, ha a *címzett ismeretlen*, ha *nem kereste*, ha az *átvételt megtagadta*, ha *elköltözött*, ha a *kézbesítés akadályozott*, vagy ha „*bejelentve: meghalt/megszűnt*”. Emellett a Posta Kr. 26. § (3) bekezdése részletes eljárásrendet ír elő, hogy a postai szolgáltató mikor és milyen módon fogadhatja el (a nem ismert, az elköltözött és meghalt/megszűnt) címzettre vonatkozó bejelentést vagy nyilatkozatot. A Posta Kr. előírása alapján ehhez olyan okirat vagy nyilatkozat szükséges, amely igazolja a bejelentés valóságát és tartalmazza a bejelentő aláírását, azonosító adatait.⁴¹

Mіндеzen előírásokból az következik (amit a PM-KH válasza is alátámasztott), hogy egy hivatalos irat postai kézbesítése során elég kicsi a valószínűsége, hogy az eljáró hatóság postai visszajelzésből szerezzen tudomás a címzett elköltözéséről (a cím elavulásáról), ha az adott cím egyébként azonosítható és az címhelyként létezik.

II/1.3. A Ket. és az Ákr. szabályai⁴² szerint a hatóságok az ügyfelekkel írásban, törvényben meghatározott elektronikus módon vagy személyesen, írásbelinek nem minősülő elektronikus úton tartanak kapcsolatot (jelenleg ez már számos esetben elektronikus úton történik, de a fenti ügyben ez jobbra csak postai úton, illetve személyesen valósult meg).

A közigazgatási eljárási szabályok szerint a hatósági eljárást kezdeményező ügyfeleknek meg kell adniuk lakcímüket, esetleg levelezési (kapcsolattartási) címüket, ugyanakkor a hatóságoknak a tényállás tisztázás keretében kell beazonosítaniuk az egyéb ügyfeleket és megállapítani elérhetőségüket. A kérelemre induló eljárások esetében a kérelmező ügyfélnek nagyobb felelősséggel kell eljárnia adatai megadása tekintetében.

A hivatalból indult eljárás esetén a hatóságot terheli a többlet felelősség, hiszen az ügyfél az ügy megindításáról szóló értesítésig⁴³ nem is tud a folyamatban lévő hatósági ügyről. Ha pedig nincs tudomása a folyamatban lévő ügyről, úgy lehetősége sincs élni ügyféli jogaival,

⁴⁰ Posta Kr. 25. § (1) bekezdése szerint „*A postai szolgáltatón kívül álló okból kézbesíthetetlen a postai küldemény a címzett részére, ha*

- a) a küldemény címzése vagy címe nem megfelelő, vagy a cím nem létező, továbbá ha a címhely azonosításra nem alkalmas, vagy az nem egyértelmű (jelzése: cím nem azonosítható),*
- b) a címzett a címen nem egyértelműen azonosítható, vagy - különösen a 26. § (3) bekezdése szerint tett bejelentés alapján - nem ismert (jelzése: címzett ismeretlen),*
- c) a címzett vagy egyéb jogosult átvevő a kézbesítésről szóló értesítésben megjelölt határidő lejártáig a rendelkezésére tartott küldeményért nem jelentkezett (jelzése: nem kereste),*
- d) a 24. § (1) bekezdése szerinti kézbesíthetlenségi ok áll fenn (jelzése: átvételt megtagadta),*
- e) a címzett - a 26. § (3) bekezdése szerinti bejelentés tartalma alapján - elköltözött (jelzés: elköltözött),*
- f) a levélszekrénybe történő elhelyezéssel vagy személyes átadással történő kézbesítés vagy az értesítő hátrahagyása nem lehetséges (jelzése: kézbesítés akadályozott),*
- g) a 26. § (3) bekezdése szerinti bejelentés vagy nyilatkozat alapján a természetes személy meghalt, a szervezet megszűnt (jelzése: bejelentve: meghalt/megszűnt).*

⁴¹ „*A postai szolgáltató a postai küldemény kézbesítését érintő, a címzettel vagy az egyéb jogosult átvevővel kapcsolatos információt tartalmazó bejelentést vagy nyilatkozatot - kivéve, ha annak valósága kétséges - legalább a következő feltételek megléte esetén fogadja el:*

- a) a bejelentés személyesen és írásban, magyar nyelven történik, és*
- b) a bejelentő a bejelentés valóságát*
 - ba) okirattal igazolja és az okirat eredetijét vagy eredetijének bemutatásával egyidejűleg másolatát csatolja,*
 - bb) okirat hiányában a bejelentésen nyilatkozik, hogy az abban foglaltak a valóságnak megfelelnek,*
- c) és a bejelentés tartalmazza a bejelentő aláírását és természetes személyazonosító adatait.”*

⁴² Ket. 28/A. § (2011. évi Ket. novella módosításaival összhangban), Ákr. 26. §

⁴³ Törvény által meghatározott esetekben az értesítés elmaradhat, de akkor is tájékoztatni kell az ügyfelet utólag, és a határozatot meg kell számára küldeni.

vagyis ilyenkor e lehetőségétől „megfosztják” az ügyfelet. Ha egy hivatalból indult hatósági eljárásban egyes ügyfelek lakcímadatai nem ismertek vagy nem állnak rendelkezésre, úgy azt a hatóságnak kell felderítenie, mert az érintettek szabályszerű értesítése a hatósági eljárások „eredményességét”, az ügyféli jogok érvényesülését alapjaiban befolyásolják. Ehhez pedig az ügyfél valós lakóhely címének beszerzésére és megállapítására van szükség.

Tehát, ha a rendelkezésre álló lakcímadat bizonytalan vagy kérdéses (esetleg ismeretlen), akkor a hatóságok nem csak jogosultak, de kötelesek is vizsgálni – különösen ingatlanokkal, tulajdonnal, lakhatással stb. kapcsolatos eljárásaikban –, hogy az érintett lakcíme és az azon alapuló elsődleges elérhetőségi (levelezési) címe megfelelő-e.

Erre – álláspontunk szerint – csak a közhiteles személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szolgálhat jogszerű forrásként. Amennyiben egy hatóság az érintett(ek) lakcímét nem a központi személyiadat- és lakcímnnyilvántartás közhiteles és aktuális állapota alapján állapítja meg, hanem egyéb célú közhiteles állami nyilvántartásokból – függetlenül attól, hogy azokban a lakcím adatok felültetése vagy változásának bejelentése egyébként kötelező –, úgy nem zárható ki, hogy az ott szereplő adatok már nem aktuálisak.

Az előzőek alapján *rögzíthető, hogy az eljáró hatóságnak kell tisztáznia az ügyfelek kapcsolattartási vagy lakcím adatait, melyek nyilvántartására a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szolgál.*

II/2. Az Adattár kijavítása és a korábbi bírsághatározatok kérdésköre:

Az előzmény ügy másik fontos kérdése, hogy miután a NÉBIH – azonosítási hiba miatt – 2015-ben megsemmisítette a Határozat 3-at és az Erdészeti Hatóság az új eljárásában meghozott XIV-G-O32/1246-7/2015. számú határozatával helyesbítette az Adattárnak a Mezőszilas 3L erdőrészletre vonatkozó (alap)adatait, az eljáró hatóság miért nem vizsgálta felül a korábban kiszabott – és az e hibás adatokon alapuló, ugyanezre az erdőrészletre vonatkozó – erdőgazdálkodási bírsághatározatokat.

II/2.1. Az Evt. korábbi 107. § (2) bekezdése szerint „Erdőgazdálkodási bírságot köteles fizetni az erdő tulajdonosa, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett (...) jogosultja, ha a 17. § (8) bekezdése⁴⁴ szerinti kötelezettségének nem tesz eleget.”

Az Erdészeti Hatóság a 2015-ös új eljárása során úgy módosította az Adattár tartalmát, hogy – többek között – módosították az erdő keletkezését (talált erdőre) és törölték az erdőfelújítási kötelezettséget. Ennek oka pedig az volt, hogy a NÉBIH hibás azonosítást tárt fel, ugyanis a Mezőszilas 3L erdőrészlet 2010. év előtti erdőtervi azonosítója a Mezőszilasi 3J1 volt, ami azonban mezőszilasi 087/8 hrsz-ú ingatlan részét képezte, ebből következően a 3J1 erdőrészlet a 3L erdőrészletnek nem volt jogelődje.

A NÉBIH és az Erdészeti Hatóság döntéséből viszont az is következik, hogy a téves azonosítás miatt korábban (2013-ben) meghozott döntések – a Határozat 1. és Határozat 2. – kiindulási (vagy alap) adatai, majd emiatt jogalapjuk is téves.

A PM-KH válasza szerint az új eljárásban hozott határozat a terület erdő mivoltát megtartotta, ugyanakkor a döntést az ügyfél tudomásul vette, így az jogerőssé vált. Előadása szerint a bírságokat az Adattártól elkülönülten tartják nyilván, mert a hatóságnak azokkal további teendője van, azonban a korábbi bírságok csak külön munkaráfordítással köthetők az adott erdőrészletekhez. A válasz szerint az ilyen előzmények akkor lesznek ismertek, ha az ügyintéző a fontosnak vélt adatokat feltünteti a jegyzőkönyv megjegyzés rovatában, ez pedig

⁴⁴Az Evt. korábbi 17. § (8) bekezdése szerint: „Erdőgazdálkodó hiányában az erdő tulajdonosa köteles

- a) az erdészeti hatóság felszólítását követően az erdőt károsító hatások és a káros tevékenységek elleni védekezésről, a bekövetkezett károsítások hatásainak felszámolásáról, az erdő talajának védelméről gondoskodni,
- b) az erdő szakszerű felújításáról gondoskodni,
- c) az erdő őrzésére vonatkozó kötelezettségnek eleget tenni.”

az egyedi körülményektől függ. Abból nem lehet következtetést levonni, ha egy jegyzőkönyvben csak egy előzményi adat szerepel, nem pedig azok teljes köre.

Az Evt. 38. § (2) bekezdése részletesen meghatározza az Adattár tartalmát. Ez alapján egyértelmű, hogy sem az erdőrészlethez köthető bírságoló határozatok, sem az összegük nem képezik az Adattár, mint közhiteles nyilvántartás részét.

II/2.2. A PM-KH válaszában az erdőgazdálkodási bírságok nyilvántartásának jogalapját és részletszabályait nem jelölte meg, csak azt, hogy azokat a Szankciótv. hatályba lépése előtt is nyilvántartották, de ennek célját, módját nem részletezte.

Ugyanakkor az Evt. 2013. július 1-jétől hatályos 111/A. §-a szerint⁴⁵ az erdészeti hatóság a kiszabott erdőgazdálkodási és erdővédelmi bírságokról – közhiteles – hatósági nyilvántartást vezet, amelynek többek között tartalmaznia kell a bírsággal sújtott személy, szervezet azonosító adatait, a bírsággal érintett erdőrészlet azonosítóját, a bírság jogcímét és alapját stb. A Határozat 1-et az Evt. ezen előírásának hatályba lépése előtt, míg a Határozat 2-t már ezt követően hozták meg.

A 2015-ös erdészeti hatósági eljárások idején már az Adattár is közhiteles hatósági nyilvántartás volt (ugyancsak 2013. július 1-jétől), így az észlelt hiba „teljes körű kijavítása” az érintett hatóságnak – a Ket. 86. § (3) bekezdése⁴⁶ alapján – hivatalból (is) kötelezettsége lett volna. Ugyanis a hibás, jogsértő (alap)adatok hatósági orvoslásának evidens része az arra alapozott döntések felülvizsgálata, a hiba jogkövetkezményeinek felszámolása is (kivéve, ha az kizárt). Az Adattár tartalmának módosítása („talált erdőre” és az erdőfelújítási kötelezettség törlése) ugyanis de facto visszamenőlegesen „megdöntötte” a korábbi kiindulási adatokon alapuló bírságkiszabás indokát, jogalapját (vagyis a felújítás határidőre való el nem végzését), melyet az eljáró erdészeti hatóságnak észlelnie és abban intézkednie kellett volna. Az előzmény ügyben azonban ezek orvoslása nem történt meg.

A hivatkozott előírások szerint az Evt. alapján kiszabott bírságokat az Adattártól függetlenül tartják nyilván, miközben az érintett hatóság(ok) felelősége az általuk kezelt közhiteles nyilvántartások vezetése (ideértve a hibás bejegyzések módosításával járó további intézkedések megtételét). Ebből következően egy hivatalbóli hatósági intézkedés elmaradása kapcsán ügyféli felelősségre hivatkozni nem lehet.

Rámutatunk arra is, hogy a komplex, azaz egy hatósági rendszerben működő, kormányhivatalok által lefolytatott hatósági eljárásoknál nem lehet hivatkozási alap, hogy az egyedi eljárásokat bonyolító ügyintézők az egyes ügyek közötti összefüggéseket nem feltétlen ismerik fel – miközben azok közhiteles nyilvántartási adatokat érintenek –, vagy nem tudnak a

⁴⁵ Az Evt. 111/A. §-a szerint:

„(1) Az erdészeti hatóság az általa határozattal kiszabott bírságokról hatósági nyilvántartást vezet az alábbi adattartalommal:

- a) bírsággal sújtott természetes személy vagy gazdálkodó szervezet azonosító adatai,
- b) bírsággal sújtott személy erdőgazdálkodói kódja (erdőgazdálkodó esetén),
- c) bírsággal érintett erdőrészlet azonosítója,
- d) bírság jogcíme,
- e) bírság alapja,
- f) kiszabott bírság összege,
- g) jogsértés időpontja,
- h) bírság kiszabásának ideje,
- i) bírságot kiszabó határozat ügyiratszám, valamint
- j) bírság megfizetésének időpontja.

(2) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás az (1) bekezdés a), b) és c) pontjában foglalt adatok kivételével közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

(3) Az erdészeti hatóság az (1) bekezdés szerinti adatokat a bírság megfizetésének időpontjáig, de legalább 3 évig tartja nyilván.”

⁴⁶ „(3) A nyilvántartást vezető hatóság hivatalból köteles a jogszabálysértő bejegyzést törölni, a hibás bejegyzést javítani vagy az elmulasztott bejegyzést pótolni.”

kapcsolódó ügyről (esetleg más hatósági vagy egyéb szervezeti egységeik intézkedéseiről), holott azok mind a tényállás tisztázásának körébe tartoznak, tartoznának.

Az előzőek szerint az Erdészeti Hatóság mulasztása (a közhiteles belső nyilvántartásai ellenőrzésének és összevetésének elmaradása) miatt maradtak hatályban a (jogerős hatósági döntésekkel) tévesnek nyilvánított Adattári adatokon alapuló korábbi bírsághatározatok, majd került sor végrehajtásukra. Ez pedig a bírságok beszedését is aggályossá teszi.

Mindezek alapján *megállapítjuk, hogy az Adattári hiba módosítása ellenére elmaradt a hibás adatokon alapuló hatósági intézkedések felülvizsgálata, ami sérti a jogbiztonság követelményét és a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát.*

Jelezni szükséges, hogy az Evt. szerinti erdőfelújítási kötelezettség kapcsolódik az Alaptörvény P) cikkéhez, ugyanis az alaptörvényi védelem alá helyezte a természeti erőforrásokat – közte külön nevesítve az erdőt –, azok védelmét, fenntartását és jövő nemzedékek számára való megőrzését (mint hármaskötelezettséget) az állam és mindenki kötelezettségévé nyilvánította.

Az Evt. a bírságnylvántartás célját nem rögzíti, ugyanakkor az előzőekből az következik, hogy az erdészeti bírsághatározatok nyilvántartása sem irányulhat(na) csak pénzügyi „követeléskezelésre”, hanem annak is – az Alaptörvény P) cikke és az Evt. előírásai alapján – az erdőhöz kötődő védelmi és helyreállítási előírások érvényesülését kell(ene) szolgálnia.

Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy *a jelen ügy erdészeti hatósági kezelése, az Adattár módosítását követően a teljes körű felülvizsgálat elmaradása, majd az aggályos erdőgazdálkodási bírságok méltánylás nélküli beszedése, továbbá a panaszosi beadványok érdemi kivizsgálásának hiánya nem segíti elő az erdővédelem társadalmi megítélését, valamint az alaptörvényi kötelezettségek, az egészséges környezet és a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését.*

III. Az „erdő” művelési ág ellentmondó hatósági nyilvántartása:

Jelen ügyben ismételt felmerült az Adattár és az ingatlan-nyilvántartás, mint közhiteles hatósági nyilvántartások egymásnak ellentmondó tartalmának problémája és harmonizálásuk elmaradása. Ugyanis a tényállás alapján az Erdészeti Hatóság a panaszos területét 2010-ben minősítette erdővé (amit 2015-ben megerősített), ennek ellenére az „erdő” művelési ág ingatlan-nyilvántartási átvezetésére – a mai napig – nem került sor.

III/1. Az alapvető jogok biztosa az Adattár és az ingatlan-nyilvántartás kapcsolatával az AJB-2602/2013. számú jelentésében⁴⁷ foglalkozott először, megállapítva, hogy az erdők adatai tekintetében *az erdészeti hatóságok által vezetett Adattár 2013. július 1-jétől*⁴⁸ *minősül közhiteles nyilvántartásnak, illetve a jogi szabályozás 2009. július 1-jét megelőzően nem biztosította az Adattár teljes körű nyilvánosságát.* A földhivatalok által vezetett ingatlan-nyilvántartás *a jog és tények tekintetében közhiteles*, egyes adatai (termérték, művelési ág, minőségi osztály stb.) – az ellenkező bizonyításáig – irányadóak. A jelentés szerint az „erdő” minősítésről döntő és azt az Adattáron átvezető erdészeti hatóságnak kell kezdeményeznie a művelési ág változás átvezetését és megkeresnie az ingatlanügyi hatóságot, mert az átvezetés elmaradása azzal is jár, hogy amennyiben az új tulajdonos erről a jogkövetkezményekkel járó minősítésről nem értesül, nem tudja teljesíteni az Evt. szerinti kötelezettségeit.

Az AJB-8370/2012. számú jelentésben az alapvető jogok biztosa a körzeti erdőtervezés és az érintettek bevonásának kérdéskörével⁴⁹ is foglalkozott. Ebben – többek között –

⁴⁷http://www.ajbh.hu/documents/10180/1117870/Jelentés+egy+erdészeti+hatósági+eljárásról+2602_2013/21f7860c-3e0a-4379-9c9a-00af04694846?version=1.1

⁴⁸ Ket. 86. § (1) bekezdése, megállapította az egyes törvényeknek a közigazgatási hatósági eljárásokkal, az egyes közhiteles hatósági nyilvántartásokkal összefüggő, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2013. évi LXXXIV. törvény

⁴⁹https://www.ajbh.hu/documents/10180/1957691/Jelentés+az+erdészeti+igazgatóság+és+a+földhivatal+eljárásról+8370_2012/376a04db-1b3a-4e28-b0a7-2d0b6d7473e4?version=1.1&inheritRedirect=true

megállapította, hogy a *jogi szabályozás a körzeti erdőtervezés során sem az erdővé nyilvánítás, sem a területi lehatárolás során nem biztosítja az érintettek jogorvoslathoz való jogát, illetve erdőgazdálkodó hiányában az erdővel érintett ingatlanok tulajdonosainak a körzeti erdőtervezési eljárásba történő kötelező bevonása, garanciális eljárási követelmény.*

Az AJB-1475/2017. számú közös jelentés⁵⁰ – egy erdőgazdálkodási bírság kiszabása kapcsán – az Adattár és az ingatlan-nyilvántartás „összeütközésének” hatásait vizsgálta. A jelentés többek között megállapította: *„(...) ha az ingatlan-nyilvántartás – a hatóság(ok) mulasztása miatt – nem, vagy hibásan (a valóságtól eltérően) tartalmazza az ingatlanokon lévő erdőket és a művelési águkat, akkor a tulajdonosok megfelelő „iránymutatás hiányában” nem képesek teljesíteni az Evt. szerinti kötelezettségeiket, vagyis az erdőgazdálkodó kijelölését, a jogszerű erdőgazdálkodást stb. Itt kell megjegyezni, hogy a hatóság mulasztásán alapuló állampolgári tévedés esetén a hatósági szankció alkalmazása aggályos. (...) A miniszter fent ismertetett álláspontja szerint hasonló esetben a hatóság egyedi határozatban kötelezi a tulajdonost (így keletkeztet jogviszonyt), azonban ez a gyakorlatban – mint a jelen ügy is mutatja – nem működik megfelelően. Álláspontunk szerint az előzőeken túlmenően, mindennek előfeltétele, hogy az erdészeti hatóságok az erdőrészek ingatlanokra történő „ráazonosítása” után, ezeket az alapvető jogi tényeket (adatokat) az ingatlan-nyilvántartáson átvezettségük (az erdő „létét” feltüntettségük). Ezt követően minden esetben – így a rendezetlen erdőgazdálkodási erdőrészek esetén is – hozzanak egyedi határozatot, amivel biztosítani lehet, hogy a tulajdonosok értesüljenek az erdővel kapcsolatos kötelezettségeikről, ezzel is elősegítve az Alaptörvény P) cikkében foglaltak teljesülését.”*

III/2. A PM-KH a tárgyi erdőrészlet 2010. évi Adattári nyilvántartásba vétele kapcsán azt közölte, hogy a tulajdonos – a nyilvántartásba vett erdőgazdálkodóktól eltérően – az erdőtervezés egyes lépéseiről csak hirdetményi úton értesült, miként napjainkban is, mert a nagyszámú tulajdonos egyenkénti értesítése megoldhatatlan lenne.

Ez alapján tényként rögzíthető, hogy a panaszost tulajdonosként az erdőtervezésbe közvetlenül nem vonták be, arról (nem helyben lakóként) nem tudott. A PM-KH ugyanakkor azt is közölte, hogy az *erdőtervezést követően viszont egyedi közigazgatási aktussal kellett volna az erdőfelújítási kötelezettséget a tulajdonosra telepíteni, de ilyen határozat nincs.*

Ebből pedig az következik, hogy az erdészeti hatóság az ügyben nemcsak az „erdő” művelési ág ingatlan-nyilvántartási átvezetetését mulasztotta el, hanem az erdőfelújítás kapcsán sem hozott egyedi hatósági döntést, miközben az erdő felújítására megállapított határidő túllépése miatt több ízben szabott ki bírságot.

A kialakult helyzetre e mulasztások nyilvánvaló és közvetlen kihatással voltak, hiszen ezek hiányában a panaszos ingatlantulajdonosként nem szerezhette tudomást területe erdővé „válásáról” és az Evt. szerinti kötelezettségeiről, de érintette a jogorvoslathoz való jogának érvényesíthetőségét is.

Mindezek alapján *megállapítjuk, hogy az Erdészeti Hatóság nemcsak az előzmény ügyben nem értesítette a panaszost az erdővé minősítésről és nem adott tájékoztatást ennek jogszabályi következményeiről, hanem az ingatlan-nyilvántartásba – a mai napig – sem vezette át az „erdő” művelési ágat, mely hatósági mulasztások a jogbiztonság követelményébe ütköznek.*

III/3. A már hivatkozott AJB-8370/2012. számú jelentés azt is megállapította, hogy *„A jogbiztonság alkotmányos követelményével nem egyeztethető össze, ha a különböző közhiteles hatósági nyilvántartások azonos földterületre – függetlenül attól, hogy az egyik erdőrészletnek, a másik ingatlanok minősül – eltérő adatokat tarthatnak nyilván, különösen, ha azok eltérő jogi normákat hívnak fel. A jogi szabályozás világosságába és egyértelműségébe az is beleértendő, hogy szabályozni kell a közhiteles hatósági nyilvántartások esetleges „ütközését”,*

⁵⁰https://www.ajbh.hu/documents/10180/2602747/Jelentés+egy+erdőgazdálkodási+bírság+ügyében+1475_2017/4826fee8-f04d-8836-aa3d-ff53304a99f1?version=1.0

az ilyen esetekre egyértelmű útmutatást kell adni az állampolgárok és nem utolsó sorban a hatóságok számára.” Kimondta továbbá, hogy „a közhiteles hatósági nyilvántartások – így az ingatlan-nyilvántartás és az Adattár – esetleges összeütközése, az átfedő adatok esetleges ellentmondásainak feloldása jogilag nem szabályozott, ami sértheti a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményét.” Mindezek miatt az alapvető jogok biztosja kezdeményezte, „vizsgálják meg az Inytv., a Ket. és az Evt. szabályozását és tegyék meg a szükséges intézkedéseket az Adattár és az ingatlan-nyilvántartás adatainak, valamint a helyi településrendezési eszközök összhangjának biztosítására”.

A PM-KH válaszában az Adattár és az ingatlan-nyilvántartás szerinti „erdő” művelési ágú ingatlanok megfeleltetése kapcsán azt a tájékoztatást adta, hogy a szükséges munka az erdészeti hatóságok részéről elkezdődött, azonban az Inytv. 94. § (12) bekezdése szerinti adatátadás a Miniszterelnökség tájékoztatása szerint nem történt meg.

Az Inytv. az Adattár tekintetében a korábban hivatkozott 5. § (3) bekezdéséhez hasonló előírást nem tartalmaz. Ugyanakkor rá kell mutatnunk arra, hogy az Evt. – 2017. október 1-jétől – hatályos 38. § (7) bekezdése azt írja elő: az „erdészeti hatóság az ingatlan-nyilvántartásban – az Inytv. végrehajtásáról szóló rendelet előírásai alapján – nem a megfelelő művelési ágban nyilvántartott erdő, szabad rendelkezésű erdő, valamint erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület vonatkozásában kezdeményezi az ingatlanügyi hatóságnál a művelési ág módosítását”.

Mindezek alapján megállapítjuk, hogy a hatályos előírások alapján az erdészeti hatóságok hivatalból kötelesek – akár az informatikai, technikai feltételek esetleges hiánya esetén is – kezdeményezni az Adattárban erdőként nyilvántartott területek ingatlan-nyilvántartási átvezetését, bejegyztetését.

A korábbiakban hivatkozottak alapján ismételten hangsúlyozzuk, miután az erdő részét képezi az Alaptörvény P) cikke által védett nemzet közös örökségének, ezért az azzal kapcsolatos hármas kötelezettség (a védelem, a fenntartás és a megőrzés) megsértése az alapvető joggal összefüggő visszasság veszélyével járhat.

Amennyiben az Adattárban erdőként nyilvántartott területek ingatlan-nyilvántartási „megfeleltetésére” nem kerül sor, illetve emiatt a tulajdonos az erdővé „minősülésről” és az Evt. szerinti kötelezettségéről nem szerez tudomást, úgy az nem csak a jogbiztonság követelményének, hanem akár a jövő nemzedékek érdekei védelmének vagy az egészséges környezethez való jog sérelmét is okozhatja.

Intézkedéseink

A jelentésben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszasságok orvoslása és jövőbeni bekövetkezésük lehetőségének megelőzése érdekében az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérjük a Pest Megyei Kormányhivatal vezetőjét, hogy

- a) vizsgálja meg a panaszos 2018-ben és 2019-ben benyújtott beadványait és azokban a jogszabályi előírásoknak megfelelően járjon el, illetve a leírtak alapján fontolja meg a beszedett bírságösszegek visszautalását is,
- b) az Evt. 38. § (7) bekezdése alapján kezdeményezze az érintett ingatlanra az „erdő” művelési ág feljegyzését, továbbá
- c) a jövőben, a közigazgatási eljárásai során maradéktalanul tegyen eleget a jogszabályi előírásoknak.

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Bándi Gyula

Dr. Kozma Ákos

- 1999. április 28.** – Sárbogárdi Körzeti Földhivatal 30.171/3/1999 (1998.12.04) számú határozat
- A mezőszilasi 093/2 hrsz-ú, 3525 m² nagyságú, 2,93 AK értékű legelő a Magyar Államtól önkéntes földcserével a panaszos tulajdonába kerül.
- 2008. október 13.** – A panaszos bejelenti a lakcímváltozását az illetékes hatóságnak.
- A korábbi budapesti lakásukból már 2003-ban elköltöztek Budakalászra, de csak 2008-ban jelentkeztek be.
 - Ettől kezdve a budakalászi lakásuk az állandó lakcíme.
- 2013. február 22.** – A Pest Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban. PM-KH) Erdészeti Igazgatósága (a továbbiakban: Erdészeti Hatóság) XIV-G-032/5382-2/2013. számú határozata (**Határozat 1.**)
- A panaszost, mint a Mezőszilas 3L erdőrésztlet (093/2 hrsz) ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosát 2012. évre vonatkozóan az erdő felújítására megállapított határidő túllépéséért 100.000,- forint erdőgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezi.
 - A küldemény a panaszos *volt budapesti címére* címezve.
 - A tértivevény szerint a küldeményt 2013.03.06. és 2013.03.13-án „nem kereste”, így a Posta visszaküldi a feladónak.
 - Jogerőre emelkedés: 2013.04.05.
- 2013. április 24.** – Az Erdészeti Hatóság XIV-G-032/5382-3/2013. számú értesítése, a Ket. 79. § (2) és (3) bekezdései alapján a Határozat 1. kézbesítettnek tekintendő.
- A küldemény a panaszos *volt budapesti címére* címezve.
 - A tértivevény szerint a küldeményt 2013.05.13. és 2013.05.21-án „nem kereste”, így a Posta visszaküldi a feladónak.
- 2013. augusztus 26.** – Lekérdezés a mezőszilasi 093/2 hrsz-ú ingatlan tulajdoni lapjáról, amely szerint az ingatlan művelési ága legelő, a panaszos címe a korábbi budapesti címe.
- 2013. szeptember 26.** – Az Erdészeti Hatóság XIV-G-032/12006-2/2013. számú határozata (**Határozat 2.**)
- A panaszost, mint a Mezőszilas 093/2 hrsz-ú (Mezőszilas 3L) földrésztlet tulajdonosát az erdő felújítására megállapított határidő túllépéséért 100.000,- forint erdőgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezik.
 - A küldemény a panaszos *volt budapesti címére* címezve.
 - A tértivevény szerint a küldeményt 2013.10. 04. és 2013.10.11-én „nem kereste”, így a Posta visszaküldi a feladónak.
 - Jogerőre emelkedés: 2013. november 02.
- 2013. október 30.** – Az Erdészeti Hatóság XIV-G-032/12006-3/2013. számú értesítése, hogy a Ket. 79. § (3) bekezdése alapján a Határozat 2. kézbesítési vélelme beállt, kézbesítettnek tekintendő.
- A küldemény a panaszos *volt budapesti címére* címezve.
 - A tértivevény szerint a küldeményt 2013.11.08. és 2013.11.15-én „nem kereste”, így a Posta visszaküldi a feladónak.
- 2014. május 5.** – Az Erdészeti Hatóság átadja a Határozat 1-et és a Határozat 2-t a PM-KH Pénzügyi Osztályának (a továbbiakban: Pénzügyi Osztály).
- 2014. május 26.** – A Pénzügyi Osztály PEB/080/979-1/2014. számú fizetési felszólítása (V81MF-00330).
- A küldemény a panaszos *volt budapesti címére* címezve.
 - A tértivevény szerint a küldeményt 2014.06.02. és 2014.06.10-én „nem kereste”, így a Posta visszaküldi a feladónak.

- 2014. május 26.** – A Pénzügyi Osztály PEB/080/990-1/2014. számú fizetési felszólítása (V81MF-00336).
- A küldemény a panaszos *volt budapesti címére* címezve.
 - A tértivevény szerint a küldeményt 2014.06.03. és 2014.06.11-én „nem kereste”, így a Posta visszaküldi a feladónak.
- 2014. június 24.** – A Pénzügyi Osztály PEB/080/990-2/2014. számú fizetési felszólítása (V81MF-00336 – Határozat 2.).
- A küldemény a panaszos *budakalászi címére* címezve.
 - A tértivevényen átvette 2014. június 27-én.
- 2014. július 3.** – A panaszos tájékoztatást kér a PM-KH-tól a 2014. június 27-én átvett fizetési felszólítás előzményeiről.
- 2014. augusztus 13.** – A Pénzügyi Osztály PEB/080/1619-1/2014. számú fizetési felszólítása (V81MF-00330 – Határozat 1.).
- A küldemény a panaszos *volt budapesti címére* címezve.
 - A tértivevény szerint a küldeményt 2014.08.19. és 2014.08.27-én „nem kereste”, így a Posta visszaküldi a feladónak.
- 2014. július 31.** – Az Erdészeti Hatóság XIV-G-032/9356-2/2014. számon *megküldi a Határozat 2-t.*
- A küldemény a panaszos *budakalászi címére* címezve.
 - Panaszos átvette: 2014. augusztus 15-én.
- 2014. augusztus 25.** – A panaszos tájékoztatja a PM-KH-t, hogy az Erdészeti Hatóságtól megkapta a Határozat 2-t és az alapján megkezdte az előzmények felderítését, mert tudomása szerint a mezőszilasi 093/2 hrsz-en nincs „erdő” művelési ág.
- 2014. szeptember 1.** – A panaszos tájékoztatja a PM-KH-t, hogy a Határozat 2-t megkapta, de a megelőző iratokat nem, így további felderítésre van szüksége.
- 2014. szeptember 9.** – Az Erdészeti Hatóság „Erdősítések műszaki átvételi/Erdészeti Hatósági ellenőrzési/szemle jegyzőkönyve” amely szerint
- rendezetlen gazdálkodói viszonyú,
 - a területen 2000-ben tarvágásos véghasználat volt,
 - a felújítási kötelezettség első határideje 2002, a befejezés 2015,
 - Megjegyzésként „2012: A vágástéri bozótos évek óta felújítási kötelezettség alatt van” – Hrsz száma – Panaszos neve és budakalászi címe – „*Hátralékos! XIV-G-032/11686-1/2014*”
- 2014. szeptember 11.** – Hivatalos lekérdezés a központi személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból, amely szerint a panaszos lakcíme 2008. október 13-tól a budakalászi címe.
- 2014. szeptember 11.** – Az Erdészeti Hatóság XIV-G-032/11686-1/2014. számú határozata (**Határozat 3.**)
- A panaszost, mint a Mezőszilas 093/2 hrsz-ú (Mezőszilas 3L) földrészlet tulajdonosát az erdő felújítására megállapított határidő túllépéséért 100.000,- forint erdőgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezik.
 - A küldemény a panaszos *budakalászi címére* volt címezve.
 - A tértivevényen átvette 2014. szeptember 19-én.
- 2014. szeptember 28.** – A panaszos beadványa az Erdészeti Hatóságnak, amiben kifogásolja a Határozat 3-at, mert a mezőszilasi 093/2 hrsz-ú ingatlan az ingatlan-nyilvántartás szerint nem erdő, hanem legelő és az erdőgazdálkodási kötelezettségeiről semmilyen értesítést nem kapott. A Magyar Államtól 1998-ban önkéntes földcserével szerzett területen fakitermelés nem folyt, így a felújítási kötelezettség értelmetlen.

- Tájékoztatást kér az előzményekről (*fakitermelésre ki és mikor kért és kapott engedélyt, a terület mikor és hogyan került erdészeti nyilvántartásba*) és addig az eljárás szüneteltetését kéri.

2014. szeptember 29. – A fenti beadványt a panaszos személyesen adja be az Erdészeti Hatósághoz

- Átv teszi a Határozat 3-mal kapcsolatos iratokat
- Az iratbetekintés szerint a terület bejegyzett erdőgazdálkodója 2009-ig Thúroczy László, azóta Barabás Márton.

2014. november 6. – Erdészeti Hatóság XIV-G-032/11686-3/2014. számú végzés, amely szerint a panaszos személyesen átadott levele fellebbezésnek minősül, ezért fizessen be 10.000,- forint fellebbezési díjat.

2014. november 17. – *A panaszos átutalja a fellebbezés díját.*

2015. február 27. – A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH), mint másodfokú erdészeti hatóság a 04.4/45-2/2015. számú végzésében megsemmisíti a Határozat 3-at és új eljárást rendelt el.

- Az Adattári nyilvántartás (és a 2010-től hatályos Soponyai Erdészeti Tervezés Körzet körzeti erdőterv) szerint a Mezőszilas 3L korábbi erdőtervi azonosítója a Mezőszilasi 3J1, azonban az előzmény iratok szerint az a mezőszilasi 087/8 hrsz-ú ingatlan részét képezte, *tehát a 3J1 erdőrészlet a 3L erdőrészletnek bizonyíthatóan nem jogelődje.*
- *A hibás azonosításból következően a tényállás tisztázása nem volt teljes körű.*

2015. március 17. – Az Erdészeti Hatóság XIV-G-032/1246-4/2015. számon megküldi a NÉBIH döntését.

2015. május 12. – Az Erdészeti Hatóság helyszíni szemléje és hivatalos feljegyzése

- A mezőszilasi 093/2 hrsz-ú ingatlan Mezőszilas 3L erdőtervi jellel nyilvántartott erdő
- nem tekinthető üres vágásterületnek,
- 80%-os záródású az önerdősülés, vegyes 10-15-20, 30 éves állománnyal, vagyis „erdőnek” minősül.
- *Az erdőrészlet keletkezése hibásan van nyilvántartva, ezért szükséges annak javítása, azzal egyidejűleg, hogy az erdőrészleten nyilvántartott felújítási kötelezettséget törölni kell.*

2015. május 12. – Az Erdészeti Hatóság XIV-G-032/1246-5/2015. számú végzése az erdőterv módosítási eljárás megindításáról a Mezőszilas 3L erdőrészletben (mezőszilasi 093/2 hrsz) és mellékelték a helyszíni szemle hivatalos feljegyzését.

2015. július 7. – Az Erdészeti Hatóság XIV-G-032/1246-7/2015. számú határozatában megváltoztatta az adattári állományleírást, amely alapján az Országos Erdőállomány Adattárból nyomtatott, csatolt erdőrészlet leírólap szerint

- a mezőszilasi 093/2 hrsz-ú ingatlanon nyilvántartott *Mezőszilas 3L erdőrészlet erdő*
- az erdőrészlet keletkezése módosult (*ismeretlen - talált erdő*),
- *változott az erdő állomány leírása és*
- *törölve lett az erdőfelújítási kötelezettség.*
- Az indoklás szerint az erdőrészlet keletkezése hibásan van nyilvántartva, ezért javítása szükséges és az erdőrészleten nyilvántartott erdőfelújítási kötelezettség is törlésre kell, hogy kerüljön, ezért e tárgyban indult eljárás.
- Panaszos átvette: 2015. augusztus 13-án.

2017. október 25. – A PM-KH kezdeményezi a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Megyei Adó- és Vámigazgatóságnál (a továbbiakban: NAV) a *Határozat 1.* és a *Határozat 2.* utáni hátralék behajtását.

- 2017. november 30.** – A NAV 4090850320. számon fizetési felhívást küld a panaszosnak, melyben összesen 226.464,- forint hátralék megfizetését rendelik el, a *Határozat 1.* (115.663 Ft) és a *Határozat 2.*(110.801 Ft) számú döntések alapján.
- Fizetési határidő: 2017. december 20.
- 2017. november 30.** – A NAV tájékoztatja a PM-KH-t, hogy a panaszost fizetésre felhívták, ha határidőre nem teljesít, megindítja a végrehajtási eljárást.
- 2017. december 14.** – A Földhivatal Online ügyféli lekérdezése, a mezőszilasi 093/2 hrsz-ú ingatlan adatai:
- A művelési ága legelő, a területe 3527 m², az Ak értéke 2,97.
- 2017. december 14.** – A panaszos elektronikus levélben részletfizetést kért a Pénzügyi Osztálytól és jelezte, hogy kifogásolni fogja a bírságoló határozatok jogosságát, mert a *Határozat 1-et nem kapta meg* és ismeretlen számára, a *Határozat 2.* indokolása pedig az erdészeti nyilvántartás NÉBIH felülvizsgálata során tévesnek bizonyult.
- 2017. december 14.** – A panaszos a PM-KH Kormány megbízottnak címzett és személyesen benyújtott levélében *kéri* a NAV eljárásban hivatkozott *Határozat 1. és a korábbi* lakcímeire megküldött, de számára még mindig ismeretlen előzményi *iratok megküldését.*
- 2017. december 14.** – A PM-KH a NAV „Elektronikus megkeresés köztartozás behajtására” nyomtatványon *kéri* a végrehajtás visszavonását.
- A visszavonás oka: részletfizetés engedélyezve.
- 2018. január 9.** – A PM-KH a PE/080/00052-3/2018. számú levélben értesíti a panaszost, hogy a PM-KH helyt adott a részletfizetési kérelmének és az erdőgazdálkodási bírságot 2018. február 15-től, 24 hónapon keresztül havi 9.430.- Ft összegben a mellékelt csekkeken fizesse meg.⁵¹
- 2018. február 15.** – A NAV 3699985170. számon a köztartozás behajtására indult végrehajtási eljárást megszüntette
- A megszüntetés indoka: a behajtás kérő a végrehajtási eljárás megszüntetését kérte.
- 2018. március 16.** – A PM-KH Érdi Járási Hivatala (a továbbiakban: Járási Hivatal) a PE-06/ERDŐ/76-2/2018. számon *megküldi a Határozat 1-et* és a XIV-G-032/5382-3/2013. számú értesítést, amely szerint a döntés kétszeri sikertelen kézbesítés után kézbesítettnek tekintendő és 2013. április 5-én jogerőre emelkedett.
- Panaszos átvette: 2018. március 26.
- 2018. április 3.** – *A panaszos a Járási Hivatal vezetőjének címzett levelében* (a kézbesítése jogilag releváns módon nincs alátámasztva),
- *kifogásolja, miközben az új eljárásban meghozott döntés megállapította, hogy téves erdészeti nyilvántartás alapján jártak el, az ugyanazon tévedés alapján meghozott korábbi határozatokban mégsem jártak el.*
 - *sérelmezi a tudtán kívüli erdő átminősítést és a tájékoztatás elmaradását, Mindezek miatt kéri az ügye ismételt áttekintését.*
- 2018. április 14.** – A panaszos a NÉBIH-nek címzett, de a Járási Hivatal erdészeti részlegének postázott – és ott GO44/4412-1/2018. számon, április 16-án iktatott – tértivevényes levélben a történetk ismertetése alapján *kéri*
- a téves erdőnyilvántartás miatt hatályon kívül helyezett *Határozat 3-at megelőző* és ugyanazon tévedés alapján meghozott korábbi *határozatok helytelenségének*
 - a téves kézbesítési vélelem és
 - a téves határozatok *hatálytalanságának*

⁵¹ A PM-KH PE-06/ERDO/9331-2/2020. számú tájékoztatása szerint 2018. január 04-én engedélyezték a részletfizetést.

megállapítását.

- 2018. április 19.** – Hivatalos lekérdezés a mezőszilasi 093/2 hrsz-ú ingatlan tulajdoni lapról, amely szerint az ingatlan művelési ága legelő, a panaszos címe a budakalászi.
- 2018. december 17.** – A panaszos a NÉBIH-nek címzett, de a Járási Hivatal erdészeti részlegének postázott – és ott GO44/4412-2/2018. számon iktatott – tértivevényes levélben a korábbi tértivevényre hivatkozva sérelmezi a válaszadás és az intézkedés elmaradását.
- 2019. február 27.** – A Járás Hivatal PE-06F/ERDŐ/2580-1/2019. számú felterjesztése a PM-KH Élelmiszerlánc-biztonsági, Földhivatali, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Földművelésügyi és Erdészeti Osztályához (a továbbiakban: Másodfokú Hatóság), melyben *az egy éven túli határozatok miatt felügyeleti eljárás keretében kéri a beadvány elbírálását.*
- 2019. március 6.** – A panaszos a válasz elmaradása miatt személyesen járt a Másodfokú Hatóságnál sérelmezve a közel egy éves hallgatást.
- 2019. március 20.** – A Másodfokú Hatóság PE/FE/00520-2/2019. számú *tájékoztatása*
- Kézbesítési vélelem megdöntésére nem reflektál.
 - A döntések jogerőre emelkedésének ismertetése mellett hivatkozik a Ket. 115. § (4) bekezdésére, miszerint a kifogásolt bírságoló határozatok a jogerőre emelkedésüktől számított 5 éven túl már nem helyezhetők hatályon kívül.
 - A jogsérelemmel összefüggésben fennálló követelését polgári peres úton érvényesítheti a Járási Hivatallal, mint első fokú hatósággal szemben.
 - Hivatkozás az Evt. és az Inyvt. egyes előírásaira.
 - Panaszos átvette: 2019. március 28.
- 2019. június 18.** – A panaszos a PM-KH Kormány megbízottnak címzett – bélyegzővel hivatalosan átvett – levelében *segítséget és méltányos megoldást kér, mert ügye hatósági tévedések sorozata.* Hangsúlyozza, az erdészeti hatóság által jogerősen megállapított azonosítási tévedések és az erdészeti nyilvántartás módosítása ellenére nem került sor a korábbi döntések felülvizsgálatára. Kiemeli, tarvágás hiányában felújítási kötelezettség nincs, egy nem létező felújítási kötelezettség elmulasztása miatt kell fizetnie.
- 2019. november 4.** – A panaszos a PM-KH Kormány megbízottnak címzett – tértivevénnyel átvett – levelében *kifogásolja, hogy a júniusi beadványára még nem kapott választ.*
- 2019. november 19.** – *A panaszos a fenti beadványát személyesen is leadja a PM-KH portáján (a kézbesítése jogilag releváns módon nincs alátámasztva), melyben nyugdíjas nagycsaládosként méltányos elbírálást kér.*
- 2019. december 9.** – A panaszos késedelembeesés nélkül kifizeti tartozását.
- 2020. május 18.** – ME Erdészeti Hatósági Ügyekért Felelős Államtitkárságának TKF-1/786/4/2020. számú tájékoztatása az OEÁ kapcsolatos adat-egyeztetési eljárásról.
- Az erdészeti hatóságok a vonatkozó utasítások megküldéséig a megkereséseiket mellőzni szíveskedjenek.